

"AVE MARIA"

je glasnik katoliškega življenja slovenskim izseljencem v Ameriki in porok zvestobe katoliški Cerkvi.

Naročniki so deležni duhovnih dobrot franč. komisarijata. — Naročnina \$3.00, izven Zdr. držav \$3.50.

Za naročnike in dobrotnike se bere vsaki mesec sv. maša.

November, 1931

Z Bogom in Marijo za narod!

23. letnik.

Je solnce onkraj groba, ker ga čutimo.

A. U.

AJ si drugega človek, kakor črviv sad na jablani božjega sveta. Cveteš v pomlad, smeješ se v poletje in zoriš v jesen, s teboj vred pa zori v tebi črv in se že smeje uri, ko bo zlezal v dan.

Glej, vsak nosi svojo smrt s seboj in ta smrt gloje v tebi, in ta smrt žre v tebi, dokler se ne prežre v tvoj zadnji dan, ko boš zatisnil oko za zmeraj.

Za zmeraj? Človek-črviv sad? Ne, človek ni črviv sad. Pokoplji tak črviv sad, nobenega novega življenja ni več iz njega, ker je črv uničil vsa semena. Pa položi umrlega človeka pod hladno rušo, vseeno bo prišel dan, prišla bo ura, ko bo ta človek vstal v novo moč in novo življenje. Ali veruješ to?

Glej to vero hočem od tebe sedaj, če jo imaš, hvali Boga, če je nimaš, prosi Ga, naj ti razsvetli glavo in razum, da boš vendar enkrat spoznal, v sebi imam neumrljivo jedro, bistvo mojega življenja. Črva sicer nosim s seboj, svojo umrljivost, toda ta črv mi ne more nikoli prežreti semena nadnaravnega življenja. Živel bom v vso dolgo večnost. O kolika skrivnost, o kolika tolažba, o kolika moč je v meni. to vero v nadnaravno življenje po smrti poživimo v sebi, pa ni Bog, da bi ne živeli lepše, da bi ne živeli svetejše, da bi ne živeli, kakor se spodobi in kakor hoče Bog. Živel bom vso dolgo večnost. Kje je pa zapisano, da bom živel vso dolgo večnost? To je zapisano v srcu samem. Zapisal pa je to besedo Bog, Bog, ki ne laže, ne vara in ne goljufa.

Ja solnce onstran groba, ker ga čutimo, ker ga v globine svoje duše slutimo. . .

Prvi žarek tega solnca, žarek resnice nam sije v dušo in gori in se zajedava v našo naravo tako silno,

da z neukrotljivo silo hrepenimo po Resnici. Glej, komaj se človek samega sebe zaveda, komaj se zave, da živi v svetu in da je kralj vesoljstva, pa mu že zagori v duši želja po resnici in ta želja mu prav do smrti ne da miru. Ves svet mu je kakor zagrnjen oder, pa hoče z vso silo videti, kaj je za tem odrom, kaj je za temi zagrinjali.

Otrok, ni še dobro shodil, pa hoče priti vsaki reči do dna. Oče mu kupi konjička ali zajca, ki poje. Teden, dva, pa ga je otrok razbil. Zakaj? Rad bi bil zvedel, kaj je vendar v konjičku, da tako lepo poje. Daj otroku igračko, kakršno hoče, zabavaj mu, kakor hočeš, da naj pazi nanje, nič ne bo pomagalo, v kratkem bo vsako znamenje tvoje ljubezni do otroka v koscih na tleh ležalo. Ta vedoželjnost, kakor bi rekel, se v otroku vedno bolj razpase, ko dorašča, hoče vsaki reči priti do dna. Kakor v otroku tako se pozneje v odraslem pojavlja ona čudna sila, da hoče poiskati vsaki stvari njen zadnji namen. Naj bo postavljenih še toliko plovov, še toliko ograj, vsak plot mora preskočiti, vsako ograjo in težkočo mora podreti, da more priti do zaželjenega uspeha.

Spoznali boste dobro in hudo, že satan je to obljubljal prvim starišem. In skoraj se zdi kakor bi bil to bič vsemu človeštvu, bič božji, da mora iskati, iskati nemirno in nepokojno po vseh temnih kotih in jarkih človeškega razuma za lučjo resnice. Kaj pravite, ali je ta želja po resnici, ki je v nas, samo bič. Ali nam jo je dal Bog zato, da nas muči. Ta žarek resnice v nas naj nam jasno kaže, da je še nekje studenec resnice, da je še nekje morje resnice, odkoder je ta žarek prišel. Zjutraj, ko zagore prvi žarki na obzorju, praviš: solnce je za gorami. Tako moraš govoriti sedaj, ko čutiš v svojem srcu

žarke resnice. Solnce mora biti za gorami. Solnce resnice. To hrepenenje, ki ga nam je Bog usadil v srce, hrepenenje po polni resnici, je dokaz, da mora biti Resnica, Resnica, vsa popolna, Resnica večna, Resnica brezkončna. Te resnice na zemlji ni, še noben zemljan je ni našel, vsak modrijan na koncu svojega iskanja prizna: to vem, da nič ne vem. Če ne najdem utehe tej svoji želji tukaj na zemlji, gotovo mora biti kje drugje. V večnosti je. Po zemlji rijejo korenine naših spoznavanj in naše vednosti, rijejo in se raztezajo na vse strani. Po smrti, ko se bo gruda nad našim telesom zaprla in se bo duši odprla svoboda novega življenja, takrat bo tudi ta želja v nas zagledala beli dan večne Resnice — Boga.

Kaj torej? Je solnce onstran groba, je Bog, ker ga v globine duše čutimo.

Poleg solnca resnice čutimo v sebi žarek solnca dobrote. Kakor veličasten stolp si, človek. In v ta stolp je Bog obesil zvon. Ta zvon klenka, pritrkava v tebi in vabi k zadnji večni sv. maši tam v večnosti. Bodi dober, klenka, spolnjuh zapovedi, ubogaj očeta, mater, vzgajaj otroke za Boga, spolnjuh dolžnosti svojega stanu, veruj v Boga in delaj za Boga, tako kliče ta zvon v tebi, zvon vesti. Če padeš v greh te bije, bije. Povej, čemu ta zvon v tvojem srcu, če ni večnosti? Zakaj žarek dobrote v tebi, če ni solnca temu žarku, če ni večne Dobrote tam gori nad zvezdami? Zvonček vesti nam zvoní pesem posmrtnega življenja. Je Bog nad nami, zato, ker se zavedamo, da nismo samo v to poklicani, da se nekaj dni pehamo tu po ubogi zemlji, temveč smo za nekaj višjega rojeni. Rojeni smo, da podedujemo enkrat kraljestvo, ki ga nam je Bog pripravil. Rojeni smo, da upodobimo v sebi poštenost, čednost in krepost ter voljo božjo. Čemu ta čut v meni, da moram biti pošten, čemu čut v meni, da moram biti lepega in čistega življenja? Čemu zapovedi, te planke naše svobode in prostosti, čemu samostani, kjer se trapijo ljudje s zatajevanjem, z odpovedjo, čemu to drsanje na kolenih v cerkvi, to sklepanje rok v molitev, če ni nobenega, ki bi bil namen vsemu temu katoliškemu življenju? Čemu zopet cerkve, ki nosijo toliko jezo marsikomu in so tolikim trn v peti, če ni večnega življenja? Čemu se tam na koru napenjajo, čemu pred altarjem toliko govorjenja, prazne slame, če ni Boga? Ali smo res bolj nespametni kakor živali? Mar bi si postlali in ležali na udobju, se greli kakor martinčki na solncu pozemskega veselja, mar bi šli v gledališče mesto v cerkev in si tam napasli oči in dušo, mar bi bili živali. Nič ne vedo, nič ne tuhtajo, kaj bo, nazadnje pa splashnejo v nič. Da, ko bi ne bilo posmrtnega življenja. Toda v moji duši je zvon vesti, v moji duši je Bog, v meni so uklesane zapovedi božje, v

meni je želja, da bi bil dober in da bi kedaj dosegel popolno dobroto. Vse to mi je dokaz, da mora biti nekje večna dobrota, iz katere se izlivajo žarki dobrote v nas. Večna dobrota za gorami zemlje in življenja. Je Bog in solnce onstran groba, ker ga v globine svoje duše čutimo in slutimo.

In tretji žarek, žarek sreče. Ta žarek nas pa najbolj pali, pali nas, da bi nam moralo srce zgoreti od prevelike želje po sreči. Vse naše delo, vsaka naša misel, vsaka naša želja nosi v sebi pečat te želje. Da bi nam bilo dobro, da bi nam bilo lepo v življenju, kdo si tega ne želi? Ta želja je počelo in merilo vsega našega početja. Toda, ali nam je lepo? Ali nam je dobro? Samo v življenje pogledajmo in svet poslušajmo. Pride ti Jože s prvega vogala in pravi: Ah vse življenje je en sam špital, ena sama bolnica, polna kruležev, hromcev, slepcev, gluhecev. Kamor stopiš pljuvavnik nesreče, kamor kreneš: berglja uboštva, invalid, dohtar in nurska. Pride Janez z drugega vogala: Življenje. Ba. Življenje ni vredno življenja, zaukaš v svet, kaj misliš, da boš slišal svojo pesem nazaj. Kaj še? Na tvoj "juhu", bo prišel iz gozda tisočeren odmev: "ojoj, ojoj". Pride Lojze s tretjega kornerja: tako je hud, da se je kar v kletev razgorel: Satan pride in naj vse skupaj v svojo malho stlači. Ali pa da bi prišla odkod vsaj zvezda repatica, komet, da bi se ob njegovem repu svet razbil na drobne kosce. Kar pravi Jože, kar pravi Janez, kar pravi Lojze, pravijo vsi: Mihec, Ana, Katra. Vsi ljudje govore: Ni sreče na zemlji. Vsi ljudje pojo, časih je lušno bilo, zdaj pa ni več tako. . . Vsak in vsi se ozirajo nazaj na stare čase. V resnici je to samo puhla tolažba, zakaj takrat je svet ravno tako jamral, lamentiral in bil nesrečen, kakor je danes. Ali ni to žalostna sreča. Čemu nam je v duši vsa ta velika želja po sreči? Ali je Bog tudi tak grozovitež. Naš dober Bog tak grozovitež kakor so bili paganski bogovi v paganski bajki? Tantalus je bil nebeški strežaj, nebeški "kelner". Lepega dne je pa izmaknil sladko vince, ki so ga bogovi pili in ga nesel pokusit svojim bratcem na zemlji. Za kazen so ga bogovi vrgli v podzemlje. Tam je bil ubožec privezan za roke in noge in je trpel večno lakoto in žejo. Nad glavo mu je zorela jablana prav do ust mu je molila sadeže, pa kakor je hlastnil po njih, so se mu veje umaknile, ravnotako mu je studenčnica segala do vratu, toda kakor se je sklonil za požirek, je voda zginila.

Ali je naš Bog tak grozodejec, da bi nam najprej dal hrepenenje po resnici, po dobroti in sreči v srce, ne bi nam pa dal utehe. Dal nam bo utehe, toda ne na zemlji, temveč v večnosti. Je solnce onstran groba, ker ga čutimo, ker ga v globine duše slutimo. Je Bog nad zvezdami, je nebo, je kazen v peklu, ker nam duša pravi.

Kaj sledi iz vsega tega dolgega dokazovanja. Samo eno sem hotel in eno želim, da bi šli mi vsi vase in bi slušali v sebi zvon, ki kliče na poštenje. Če imamo dušo in vemo, da bo ta duša z našo smrtjo živela naprej, ah zakaj, zakaj ne žrtvu-jemo več časa za dušo. Zakaj privoščimo svojemu telesu toliko skrbi, duše pa zanemarjamo. Zakaj se tako malo brigamo za večne resnice, za božje zapovedi, za Cerkev in njen nauk. Malo truda je treba, malo dela, ta majhen trud, ta majhen odpor bo prinesel s seboj našo večno srečo.

Kaj pomeni tvoja sveta neodvisnost, ki toliko govoriš o njej, neodvisnost od vsega, tudi od vsega božjega. Nič ne pomeni. Samo prazna beseda je v tvojih ošabnih ustih, ubogi izsejjenec, misliš, da si doživel bogve kaj, če si videl dva dela sveta in da nosiš vso modrost sveta v glavi. Samo toliko veljaš, v kolikor si v milosti pri Bogu.

Kaj pomaga tvoji duši in tvoji sreči, če si toliko korajžen, da si upaš trkati na prsa in reči: Bogme jaz sem otrok dvajsetega stoletja, ker ne verujem vsaki laži, ki prihaja iz ust farjev in svete Rimske cerkve. Kaj to pomaga tvoji duši? Na ta štrik tvoje korajže boš enkrat obešen v večnosti, če se ne okreneš nazaj k veri tvojih očetov.

Kaj pomaga tvoji duši vsa tvoja lakota in žeja za denarjem, vsa tvoja pohlepnost za posvetnim uživanjem, ko si pa s plesnivim papirjem zemlje, z u-

mazanimi zelenjaki sveta ne moreš kupiti one sreče, one dobrote in one resnice, za katero si bil ustvarjen?

Kaj ti pomaga sladkost ene ure; užite v nasladi greha, če boš pa zato vso večnost lačen in žejen in ne bo roke, dobrotne roke, ki bi ti ponudila vsaj skorjo suhega kruha in skodelico zelene mlake?

Kdor veruje v Boga in vendar ne dela zanj, je bedak. Kdor veruje, da je Bog pripel vse zvezde na nebo, da bi pokazal svoje veličastvo in svojo ljubezen do nas in vendar ne spolnjuje volje tega Stvarnika in ga noče častiti, noče rešenja svoji duši, je resnec, ki po vseh postavah človeške in božje razumnosti ne zasluži drugega kakor batine nesrečne večnosti.

Sveto pismo pravi: kdor ne veruje v Boga, je bedak, samo norec pravi, da ni Boga. Dvakrat norec sem jaz, ki vem, da je Bog, pa živim, kakor da bi ne bilo Boga. S svojim jezikom vpijem na ves glas: je Bog, je Bog. S svojim življenjem, s svojim nehanjem pa v isti sapi kričim, kričim: ne, ne, ni Boga. Ali morem imeti sploh kaj soli v glavi?

O Bog daj nam soli razuma in kruha dobrih sklepov. Soli spoznanja in kruha dobrih del. Samo če nam ti daš soli in kruha, bomo zmogli življenje in prišli kedaj v tvojo hišo kot srečni gostje, da ne samo kot tvoji gosti, temveč kot tvoji otroci, tvoji srečni otroci.

Ni mejnika našemu življenju.

P. Aleksander

TIRINAJSTO spominsko leto svetovne vojske poteka, štirinajsto spominsko leto onih težkih dni, ko je ves svet ječal in klonel pod težo vseobčega sovraštva in klanja. Štiri težka leta je človeštvo sovražilo in klelo, klalo in sovražilo po bojnih poljanah in v zaledju. Ko je zazvonil zvōn premirja so se začela leta popravljanja in dela za mir med narodi in ljudstvi. Tako posamezniki kakor tudi narodi v celoti, narodi, ki imajo vajeti svetovne politike v rokah, se trudijo, da bi kmalu, kaj kmalu zazelenela oljka miru, oljka tako velika, oljka tako košata, da bi mogla v svojo senco spraviti vse ljudi širom sveta v ljubezni in medsebojnem delu.

Dolga leta že postavljajo te mejnike miru. Postavljajo jih v knjige z raznimi idejami, s socijalnimi reformami postavljajo mejnike pokoja v življenje. Vsepovsod jih je dovolj teh mejnikov, ki bi naj klicali na človeštvo blagoslov lepe medsebojnosti, ki bi naj bili ognjeviti pridigarji novega miru. Ena vrsta teh mejnikov miru pa so spomeniki, ki jih postavlja-

jo po vseh deželah takozvanemu "Neznanemu vojaku". Postavljajo jih v spomin onim, ki so žrtvovali svoje domove, ognjišča in življenje v dobro miru. Ob teh znamenjih naj bi se človeštvo spominjalo, koliko bratov je trpelo in umrlo za življenje drugih, narodi naj bi si segli v roke in nehali z vojskami in verovali v življenje brez sovraštva.

Tako, kakor postavlja svet spomenike neznanemu vojaku, tako postavlja tudi Katoliška Cerkev svoje spomenike, ob katerih naj bi si človeštvo seglo v roke in se v živi veri zavedli še drugega življenja, življenja brez sovraštva, življenja miru in pokoja brez konca. . .

Kateroga življenja naj bi se zavedli?

Nadnaravnega življenja, večnosti, kraljestva večnega premirja.

Naši grobovi so spomeniki neznanemu kristjanu, tumbe po naših cerkvah na spominski dan smrti so spomeniki, ki kažejo v to življenje brez sovraštva.

Odšli so milijoni pred nami, poslovali so se od zemskega življenja, ali so odšli, ne da bi se še kedaj videli?

Sleherno minuto ugasne na stotine življenj, na stotine oči se zapro, ali so bile te oči odprte samo temu tvarnemu življenju in ne bodo gledale solnca večnosti? Gledale so toliko gorja, videle so bojno poljano časnosti, mar ne bodo zrle tudi v zlati dan sprave in večnega miru. Dajte odgovor na to veliko vprašanje! Kdo ga bo dal?

Cerkev ga daje v dneh, ko se spominja vernih duš, spomenik neznanega kristjana nam ga daje, daje nam ga razum, če premišljamo in prevdarjamo vprašanje od vseh plati in strani.

V teh dneh, ko je večnost edina misel vseh naših misli, ko je Bog cilj vseh naših besed stopimo k spomeniku neznanega kristjana, na naše grobove stopimo in si razjasnimo obzorje večnosti:

Ali je večno življenje? Ali je sploh kaka zarja tam za goro smrti? Ali zastonj stojimo ob gomilah in s hinavščino v srcu pojemo: Le križ nam sveti govori, da vid'no se nad zvezdami?

Trdi oreh je to vprašanje, nad katerim si je že toliko brezvernih obrusilo in strlo zobe. Nam ne bo trd oreh. Jaz verujem v večnost, jasno kakor na dlani imam odgovor: Življenje, smrt ni tvoja meja. —

Na praznik vernih duš in na "Decoration day" zagori po naših pokopališčah vera v večnost, žarki te vere so milijoni lučk in svečk, ki medle po grobovih. To so luči ljubezni, ki so jih prižgala ljubeča srca staršev svojim pokojnim otrokom, to so svečke ljubezni, ki so jih utaknile ljubeče roke otrok staršem na hladno rušo, so pa tudi živa izpoved one vere, ki jo nosimo v sebi kakor drugo naravo, vere in pričakovanja večnega življenja.

Ti, ki stojiš tam na grobu svojih dragih in moliš, si prvi glasnik. In to izpričuješ, da se vez ljubezni, ki nas na zemlji veže, ne pretrga za vekomaj. Pa bodi veren ali neveren, ko stojiš na grobu, glasno pridiguješ pridigo večnosti. Da nevernik, povej mi, zakaj hodiš tja za rajnimi z upanjem v srcu. Če bi bil dosleden svojim naukom, če bi bil dosleden svojim kletvam, če bi bil dosleden svoji neveri, ali bi ne bila tvoja dosledna dolžnost, da poteptaš gomilo, da izbrišeš s smrtjo svojega skrbnega očeta, svoje dobre mamice, svojega milega prijatelja tudi vsako sled nade v srcu, da bi se še kedaj videli. Glej iskro v pepelu tvoje nevere, vsa skrita tli in molči. O je življenje onstran groba, je, ker mi to drobno srce v meni pravi, ki je utripalo vse življenje v ljubezni do pokojnih staršev, mi sedaj v svojih krčih in neutolažljivi žalosti govori, da je ljubezen močnejša od smrti, da ta ljubezen, ki ji še smrt ni kos, ne more varati, da bo ta ljubezen lepi dan odprla vrata zopetnega snidenja. —

Človeku je prirojen nagon, prirojeno mu je neko teženje po večnem življenju. Ta nagon je drugi glasnik večnega življenja. Vsak človek, ki ga stra-

sti niso izpalile do mozga in krvi, ki ga greh ni izsušil do kosti, ljubi življenje, ljubi ga tako močno, da bi hotel večno živeti. V trenutku nevarnosti, ali se ne primeš samega sebe takorekoč, kakor da se s ti-sočimi prsti oklepaš svojega življenja, se ti zdi. Ali bolj jasno povedano, kadarkoli si prišel srečno preko ceste polne avtomobilov, ali se nisi oddahnil in bil vesel, ali ko si srečno pristal v New Yorku po dolgi vožnji iz domovine in je minila morska nevarnost, ali ti ni bilo, da bi zavriskal, morda si vstal že kedaj iz dolge, dolge bolezn, ali nisi vstajal ves mlad in poln radosti. Da, človek je vesel, kadar mine nevarnost življenja in se trese, če mu je življenje ogrožano. Zakaj? Ker mu je v srce vsajena, ker mu je v naravo vsejano veselje do življenja in to življenje naj bi ne trajalo samo nekaj let, temveč vso dolgo večnost. Ta nagon po večnem življenju je Bog dal človeku. Dal ga pa ni zato, da bi nas mučil in trafil. Ne, dal ga nam je zato, da bi se ta nagon tudi izpolnil. Nobene želje, nobenega nagona nam ni dal zastoj, saj še žival nagon ne vara, pa bi človeka. Bog je Bog, to se pravi nespremenljivo bitje. Kar je Bog govoril ali dal, ni dal ali govoril tjavendan. —

Srce mi torej govori, da mora biti življenje onstran groba, da grob ni mejnik našemu življenju in bo prišel nekoč dan snidenja. Premnogo mož je našlo vero v večnost in Boga ob odprtem grobu svojih dragih. O če je kdo med nami, ki bi ob temu spomeniku večnosti še ne veroval vanjo in bi še smelo klical in klet: Ne verujem v laži in farbanje, ne verujem in ne bom veroval, kaj naj mu še povem, da bi raztajal led krog njegovega srca, kako naj mu omehčam koleno, da bi se upognilo in klonilo v priznanje: Bog, ti si gospodar časnosti in večnosti, verujem vate in verujem v Tvojo večnost. Morda mu bo šla do srca beseda tretjega glasnika večnosti. Kateri je ta glasnik?

Tretji glasnik je vera, ki biva v srcu vsega človeštva. Povej mi neverni Tomaž povej mi ti, ki veruješ: odkod velika skrb za pokojne pri vseh narodih? Kako slovesno pokopavajo razni narodi svoje mrliče. Grobovi so jim kakor svetišča, grobovi so jim altarji. Ali so ti grobovi samo nekaj spomin hvaležnosti do rajnih? Tak spomin, kakor ga postavljajo velikomestne gospe Parižanke svojim psom in svojim mačkam?

Egipčani. Zakaj so le-ti postavljali take stavbe, svetovnoznanane piramide. Ali so se ž njimi hoteli samo postavljati in se trkati na prsa, češ, pogledajte, kaj zmora naša brihtna glavica in naša pridna roka? Zakaj so udinili v to delo piramid na milijone delavcev in jim izmogavali kri in življenje s težkim delom in trdom? Mar samo zato, da so kronanim glavam pripravili lep grob in tako pokazali svoje spoštovanje do kraljev in vladarjev? Ali res lahko

na piramide pišemo samo besede: Samopašnim cesarjem, prokletemu trinoštvu in tlačiteljem svobode, ter take in enake boljševiške stavke? Ne. Četudi stoje ti spomeniki na človeških telesih in je kri zalivala to kamenje, na vrh bi lahko zapisali besedo, ki jo pišemo na vrata naših pokopališč: Resurrecturis. — Vstajajočim. Vera v posmrtno življenje je zidala te piramide, vera v posmrtno življenje jim je svetovala, naj dajo mrličem na pot v večnost hrane, orožja, dragocenosti. Tako pri Egipčanih.

Pri Japoncih je morala žena do najnovejših časov za svojim možem v grob, sužnji in hlapci morajo za svojim gospodarjem. Pred letom, ko je umrl japonski cesar, si je na grobovih več generalov razparalo život in skočilo v grob cesarjev. Ali je to samomor, hočem reči, samo samomor? Obsodbe vredno je tako početje, dokazuje nam pa le, da se japonski narod zaveda še drugega življenja, kako so tudi onkraj groba potrebni svojemu gospodarju.

Rimljani so postavljali posebne altarje svojim umrlim prednikom in vse žrtvovali v počast teh hišnih bogov. Poganski nazor, pove nam, da je bila v njihovih srcih, četudi so bila vsa po večini okužena s pokvarjenostjo, pove nam, da je bila v njihovih srcih vera v posmrtnost.

Kdor je bral indijanske povestice ali zasleduje poročila o njih, mora biti ginjen, kako lepe obrede imajo pri pokopu ti Indijanci. Smrt imenujejo obisk pri starem očetu. In vse dobro mu privoščijo rajnemu, svojemu sovražniku pa žele najhujšo večnost. Če je bil kdo na smrt obsojen, je moral voljno prenašati vsa mučenja in vse šibe, vse puščice in udarce prav do zadnjega zdihljeja, če je hotel, da ne bo še v večnosti nesrečen. Barbari. Toda, ti priprosti barbari nam govore o veri v večnost.

Lahko noč, kliče Zamorec v Afriki ob grobu svojih rajnih. Lahko noč in dobro spanje za nekaj ur in potem bo zopet dobro jutro in vesel objem.

Saj jih je zgledov dovolj. Kdor hoče, mora priznati: je večnost, ker vse človeštvo veruje vanjo. Kakor ga ni naroda, ki bi ne poznal Boga, tako ga ni naroda, ki bi ne veroval v večno življenje in vse prizadevanje naših učenjakov je bilo doslej zaman, prizadevanje, da bi našli kje narodič brez sence večnosti.

Je torej večnost, ker je pisano narodom v srce, da vid'no se nad zvezdami. Pa nikar ne ugovarjaj: To vero so narodom ubili v srca postavodajci, da bi jih strašili in imeli svoj profit pri tem. Povej, kako se je mogla ta vera razširiti po vsem svetu, ko jo najdemo vsepovsod, razširila se je preko vseh oceanov in kontinentov, ki niso bili v zvezi med seboj. Kako so mogli posamezni narodiči, ki so si bili popolnoma različni tako po jeziku, kakor po svojih šegah in noši in navadah ravno v tem enem mnenju o večnem življenju strinjati. Ne. Bog je

pisal narodom v vest vero v večnost. In zopet pribijam: Kar piše Bog, ni laž, ni goljufija.

Pa če ima še kdo dilco pred očmi. (Tako je rekel nek pameten nevernež vernemu tovarišu, ko mu je oponašal njegovo vero in Cerkev) Tega izraza se poslužujem tudi jaz sedaj. Če ima kdo še dilco pred svojimi očmi in svojim srcem in bi imel še vedno veselje, udariti s pestjo ob mizo, češ: larifari je vse skupaj, temu že ne vem več boljšega dokaza. Samo vprašam te:

Ti oče, ti mučenik, ki se ubijaš od ure do ure za svoje, ki ti življenje orje v roke krvave brazde in žulje, povej mi, ali se ne bodo nikoli zbrisali žulji na tvojih rokah, ali ne bodo nikoli tvoje oči zrle družega kakor desetero lačnih rok, ali ne bodo nikoli tvoja ušesa slišala drugo pesem, kakor pesem trdih koles, pesem krampov in motik, pesem cepinov in pikonov in še pesem otroških ust, ki so kruha lačni in vode žejni? Ali se ne bodo nikoli spremenile črte, temne črte na tvojem obrazu in v tvojih licih? Ali se ne bo nikoli umaknil nepokoj, ki ti gleda iz vsega bitja, umaknil soncu in neskajeni sreči, sreči, ki ne bo vedno spraševala le za kruhom in mesom? Ne, nikdar in nikoli ne, če ni večnega življenja. Pehal si, se, trudil si se, ril si po ameriški grudi, po vseh ameriških majnah, ril za kruhom, po temnih zatohlih tovarnah si hlatal med dimom in sajami za kruhom, vse življenje ti je bila veriga skrbi in težav, težav in skrbi, nazadnje boš legel v grob, ne da bi zvedel, kaj je sreča. Pa si videl druge, ki so se mastili krog obloženih miz, da je teklo po tleh vina in je bilo vsepovsod polno jedil, videl si take, ki niso imeli druge skrbi kakor da so se valjali v razkošju in pijanosti življenja, ki jim ni bilo nikoli treba riti za skorjo ajdovca, skrbeti za otroke in delati, ti pa bodo legli v grob, ne da bi videli le eno noč nesreče, ne da bi videli kazen.

O je življenje onstran groba, to zahteva pravičnost božja, ki plačuje dobro in kaznuje hudo.

In vprašam tebe, mati, vse življenje z bridkostjo obdana, vse žive dni z deseterimi križi obložena, na deseterih križih križana. Na križu boleznih, na križu nevhvaležnosti, na križu sovraštva, na križu opravljanja. In morda so te križali tvoji lastni otroci. Pa boš zatisnila svoje dobro oko, ne da bi dobila kedaj zadoščanja. Nikoli in nikdar ga ne boš dobila, če ni življenja onkraj groba, kjer Bog plačuje dobro in kaznuje hudo.

O vi ubogi brezdomci, ki vam kradejo nasilneži domove in vašo zemljo, ali ne bote nikoli dobili pravice. Nikdar in nikoli, če ni večnosti. O vi preganjani, ki vam venomer visi meč nad glavo, meč škodoželjnosti in sovraštva in čaka, kdaj bo usekal do smrti, mar vam ne bo nikoli prišla ura, v kateri bi vam ne bili sovražniki gospodarji? Nikoli in nikdar ne, če ni večnosti. In vi, ki ste se borili za poštenje svo-

jih duš in poštenje svojega bližnjega ali ne bo nikoli plačila vašemu delu. Nikoli in nikdar ne, če ni večnega življenja.

Zakaj če ni večnega življenja, ni pravičnosti, ni Boga, ni Plačnika, ni Kaznovavca. Če pa ni Boga,

kdo nam more obrisati solzo, kdo nam more dati sreče?

Eno je veselje, ki nas more zadovoljiti, to je veselje, ki ne pozna solza. Ena je sreča, ki jo človek išče, to je sreča brez nesreče, eden je mir, ki ga svet ne more dati. To veselje, ta sreča, ta mir nas čaka v večnem življenju.

Razstava ženskih del.

P. Odilo, O.F.M.

NOGOKRAT smo že slišali o raznih razstavah ženskih ročnih del. Take razstave nam kažejo nekako sliko dejanja in nehanja ženskega spola. Toda skoro bi rekel, da je to že nekako v naravi, da pri takih razstavah manjka to, kar je pglavitno. Najvažnejše žensko delo je delo na materi in na otroku. Če bi Kristus obiskal kakšno razstavo ženskih del, bi pač takoj ponovil odlomek evangelija: Marta, Marta, skrbna si in za mnoge stvari se trudiš, pa le eno je potrebno! Take razstave so navadno vedno razstave ženskih postranskih stvari, četudi so potrebne in praktične, pa vendar postranske. Ženo moramo zopet in zopet opominjati na centralo, na gojitev in vzgojo lastne osebnosti, kjer samo to je pristno udejstvovanje žene. Praznik sv. Elizabete, vojvodinje turingijske in 700 letnica njene blažene smrti nam da priliko misliti in mnogo misliti. Središče Elizabetinega življenja in sredšče vsega ženskega dela sploh je in ostane delo za mater in za otroka.

Poglavitno, prvo žensko delo je samovzgoja h krščanskemu materinstvu. Nihče ne more dati, česar nima. Iz nič ni nič. Ta povsod sama ob sebi umljiva postava ni nikjer tako prezirana kot na polju vzgoje. Čudno je, pravi neki pisatelj, da si toliko ljudi predrzne imeti otroke. V vsakem poklicu se je človek dolžan izkazati, da ga je zmožen. Spričevala je treba pokazati, sicer je vsakdo odslovljen. Če kdo za kak poklic ni sposoben, ni izšolan, naj se odstrani! Nihče se ne more posluževati pravic, če ne more izvrševati dolžnosti. Čudno je in nerazumljivo: ravno tam ne pokažemo dolžnosti svoje sposobnosti, kjer bi bila najbolj potrebna — na polju vzgoje, ki se imenuje umetnost vseh umetnosti.

Ena največjih "pridobitev" modernih liberalnih držav je, da so pota k zakonskemu stanu široka in vrata k njemu na stečaj odprta. Vsakdo se lahko poroči. Vsak lahko postavi otroka na svet. Vsakemu je položena v roke bodočnost naroda in usoda človeštva. Tudi lahkoživcem, tudi nesramnežem, tudi pijancem, tudi nasilnežem in brezvestnežem. Pravica do ženitve ali možitve ni več resna zadeva

vesti, temveč neovirana in neomejena pravica vseh. Nikar ne izprašujmo po globokih vzrokih vedno naraščajočega vesoljnega potopa, tukaj so vzroki! Ljudje, ki so izgubili vsako sled in vsak pojem o očetu in materi, imajo še pogum dobivati otroke! Svet je poln nesramnežev, zločincev, revolucionarjev, ker postanejo roditelji ljudje, ki niso ljudje, kaj še le kristjani!

Poglavitna ženska naloga je samovzgoja h krščanskemu materinstvu z onim naziranjem: "vsak je dober za zakon", moramo enkrat obračunati. Oni, ki nimajo za nobeden drug poklic sposobnosti, naj se poroče! To je smešno, to je usodno! Samo dobri ljudje so za poroko. Samo plemenitim ljudem naj bo zaupan plemeniti čudež narave: otrok. Glavna stvar pred zakonom je, da hočemo postati dobri, glavna stvar po poroki je, da hočemo postati boljši. Torej; samovzgoja! Mnogi mladi ljudje ne vedo, zakaj preživljajo leta med 15 in 25. Ne za uničevanje časa, ne za norčijo, ne samo za materijelno usposobljenje poklica. Mladost, čas med otroško in moško dobo, je čas razvoja. Njegov namen je rast, razvoj. Deček naj bo mladi mož; deklica, mlada žena, ne samo telesno in duhovno, temveč tudi duševno. Kaj pomaga, postati starejši, večji, močnejši, pametnejši, če ne postanemo istočasno boljši. Kakšnega pomena je to, postati mož, žena, če ne postaneš človek! Doba med 15 in 25 letom je doba samovzgoje, samozataje. In ker beseda Kristusova "Brez mene ne morete ničesar storiti" ni nikjer bolj važna kot med 15 in 25 letom, zato mora biti ta čas doba molitve, čas vnetega prejemanja svetih zakramentov.

Toda nikoli nismo dovolj dobri. Poročni dan ni višek dušnega življenja. Zakrament sv. zakona so vrata v sveto deželo. S zakramentom sv. zakona se prične težavna strma pot v planinski svet duše. Kdor tukaj ne gre naprej, gre gotovo nazaj. Kdor po poročnem dnevu ne postane boljši, postane slabši. Vkljub poroki ostane prvo poglavje vzgoje: samovzgoja matere. Kažipot k tej pglavitni nalogi žene je društvo krščanskih žena, ki je vzgojevališče vzgojiteljic.

Druga poglavitna naloga žene je otrok. Voltaire je nekoč rekel, da žena zmore vse, kar zmore mož. Vsaka razstava ženskih del pa dokazuje ravno nasprotno. Take razstave niso zanimive samo v tem, kar nam pokažejo, temveč so tudi interesantne v tem, česar ne pokažejo. Toda v eni točki žensko delo nadkriljuje moško delo. Najdragocenejše človeško delo je človek sam in človek je predvsem, če se smemo poslužiti tega izraza, delo žene, matere. Da, če beremo o delu znamenitih, velikih mož, moramo reči: tudi mož je po večini delo žene. Veliki možje so vedno mojsterski umotvori in načrt zanje je največkrat do zadnje glavne poteze narejen na kolenih žene.

Seveda, če danes pogledamo razuzdano mladino, bomo rekli, to ni delo, ki bi ga pohvalil mojster. Koliko odpadkov, izmečkov je med tem ženskim delom. Moderna mladina je strahovita obsodba žene. Kaj pomaga napredek modernega ženskega dela na polju znanosti, umetnosti, če je lastna specialiteta ženskega dela, otrok, vedno popačen, prava karikatura — spaka! Rešitev človeštva ni v tem, da bo šla žena sporedno z možem v znanosti in gospodarstvu, temveč prva in poglavitna naloga žene je od pamtiveka, da podari cerkvi in človeški družbi prvorazredno mojstersko delo: mojstersko vzgledne otroke.

Tako je. Mojstersko vzgledne otroke! Cerkev ljubi otroka. Ona se z junaškim pogumom bojuje proti strahu in begu pred otrokom. Toda še bolj kot število leži cerkvi an srcu, kakšni so ti otroci. Kolikor mogoče dobri otroci, ne toliko kolikor mogoče veliko otrok. Ko pride mali prebivalec zemlje na svet, ga prinesemo h krstu. Po vodi in po sv. Duhu postane otrok božji, svetišče Najvišjega. Kaj dokazuje krstni dan? Otrok naj se ne zarije pre-

več v zemljo! Temveč do nebes mora zrasti, svetnik mora postati!

Koliko je nespametnega materinega ponosa. A le premalo svetega materinega ponosa: narediti iz otroka nekaj po božjem vzoru dovršenega. Vkljub slabemu razpoloženju narave!...Vkljub hudobnemu duhu. Zapeljivemu, grdemu svetu vkljub....Bog ne zahteva nič nemogočega. Vsaka mati naj stori vse, kar more najboljše, najpopolnejše! Poglavitna naloga žene je otrok.

Videl sem nekoč zelo pomenljivo sliko, ki je predstavljal različne poklice. Tam stoji papež v vsem svojem ornatu, pod njegovimi nogami pa napis: Jaz vas učim vse. Tu stoji cesar s krono na glavi in s žezlom v roki, pod njim pa besede: Jaz vas vladam. Naprej je naslikan vojskovodja s čelado in mečem in oznanja: Jaz vas branim. Poljedelec reže s svojim plugom globoko brazdo v zemljo, na brazdi pa je zapisano: Jaz vas hranim. Če bi jaz bil umetnik, bi to pomenljivo sliko izpopolnil. Poleg papeža, cesarja, vojskovodje in poljedelca bi postavil mater, pod njo pa napis: Jaz vas vzgajam. Čisto spodaj ob robu podobe pa bi naslikal hudiča, ki bi mu iz ust švigale besede: Jaz vas bom vse odnesel, če ne boste izpolnjevali svojih dolžnosti.

Samo pekel je zadosti strašen, da kaznuje hudo-bijo in zlo, ki prihaja od žene, katera zamuja svoje dolžnosti. Samo nebesa so zadosti dragocena, da poplačajo dobroto in blagoslov, ki prihaja od žene, katera svoje dolžnosti vestno spolnuje. Pred nami stoji sveta Elizabeta kot vzor žene. Bila je usmiljena sestra trpečega, lačnega človeštva, toda njena prva, glavna ženska naloga je bila izražena v dveh prelepih besedah: mati, otrok.

Sedanje delo za katoliške misijone.

Prov. J. Pavlin.

EPO smo proslavili stoletnico, odkar je naš prvi misijonski škof Friderik Baraga prišel v Ameriko, kjer je nato 38 let tako vztrajno in uspešno misijonaril med Indijanci. Proslavo so začeli vrli ameriški Slovenci, ki so se ob tej priliki zavzeli za misel, naj bi Barago kdaj častili kot svetnika. To misel so širili na zborovanjih, v cerkvah in po listih. Za to misel so navdušili tudi svoje rojake v stari domovini, posebno ob velikem zborovanju katoliške akcije pri Mariji Pomagaj na Brezjah 26. julija 1931.

Sto let je minilo, odkar je Baraga začel misijonsko delo. Koliko se je v tem času spremenilo tudi glede tega dela! Kako so ga pospešile in olajšale

moderne tehniške niznadjbe: železnice, parniki, avtomobili, aeroplani, brzozav, telefon, radio! Koliko je napredovalo narodopisje in zemljepisje, ki popisujeta prej neznane dežele in njih prebivalce! Baraga in njegovi vrstniki teh sredstev niso poznali, a so kljub težavnejšemu delu veliko dosegli, zato zaslužijo v polni meri naše priznanje in občudovanje.

Spomin na odličnega in požrtvovalnega misijonarja Barago, ki je vse življenje tako nesebično posvetil zveličanju duš, naj tudi nas vedno bolj navdušuje za tako lepo in idealno misijonsko misel. Zato naj ob Baragovem spominu pregledamo sedanje misijonsko delo katoliških narodov.

Pij XI. misijonski papež.

Da se je misijonsko delo v zadnjem desetletju tako uspešno razvilo, je velika zasluga svetega očeta Pija XI. Že njegov prednik Benedikt XV. se je po svetovni vojni začel zanimati za misijone in je izdal misijonsko okrožnico. Za binkoši l. 1922 je napovedal proslavo trojnega misijonskega jubileja: tristoletnico propagande, to je rimska kongregacija, ki vodi vse misijonsko delo; dalje tristoletnico, odkar je Cerkev proglasila za svetnika sv. Frančiška Ksaverja, indijskega apostola in največjega misijonarja vseh časov; slednjič stoletnico ustanovitve Družbe za širjenje vere. Benedikt XV. sam tega jubileja ni dočakal, prej je odšel po plačilo za vestno delo v Gospodovem vinogradu. Njegov načrt je izvršil naslednik Pij XI., ki je že takrat pokazal veliko ljubezen do misijonov. V navdušenem govoru na duhovnike in vernike je med drugim rekel: "S tega najvišjega apostolskega mesta kliče mo ves katoliški svet na žrtev svetovnega misijona. Danes čutimo bolj kakor kdaj prej, kako nam srce bije v vseobširni očetovski ljubezni, h kateri nas je Bog poklical. Bog naj nam da, da vse svoje življenje darujemo za zveličanje toliko duš, ki ga še čakajo. Svet naj posluša naš klic in vsi naj hite pomagat dušam, ki jih je Kristus odrešil, pa še vedno tavajo v zmoti in barbarstvu. Če se le ena duša pogubi zaradi naše počasnosti in premajhne velikodušnosti in če mora le en sam misijonar zadržavati svojo gorečnost, ker mu manjka potrebnih sredstev, ki smo mu jih mi odpovedali, je to odgovornost, na katero v svojem življenju pač nismo pogosto mislili."

Sveti oče se dobro zaveda, da morejo misijoni uspevati le, če dobivajo več pomoči od katoliških narodov. Zato si je vedno prizadeval, da bi pred vsem vzbudil večjo ljubezen za misijone ter živahnejše zanimanje in navdušenje v vseh slojih, posebno pri duhovnikih in izobraženih laikih. V neštivilnih nagovorih na zastopnike misijonskih organizacij in na rimske romarje, posebno ob svetem letu 1925 in v jubilejnem letu 1929/30, je vedno poudarjal, da je misijonsko delo njegova najvažnejša srčna zadeva, ki jo ima kot poglavar sv. Cerkve. Tako se je zavzel za misijone, da je neki za misijo-

ne navdušeni nemški škof rekel svojim duhovnikom: "Škof, ki ni prijatelj misijonov, si ne sme upati k svetemu očetu."

Pijeva zamisel je bila velika vatikanska misijonska razstava v svetem letu 1925. Katoličani, ki bodo z vsega sveta prišli v Rim k svojemu duhovnemu očetu, naj ne poslušajo le njegovih očetovskih opominov za misijonsko delo, ampak naj tudi gledajo v slikah in predmetih, kaj je Cerkev že naredila za pogane in kašno delo jo še čaka! Razstava naj bi vse obiskovalce navdušila za misijonsko delo, to je bila srčna želja sv. očeta. Sam je razstavo ogledoval s solzami v očeh, tako ga je prevzela gorečnost za zveličanje duš.

Njegov klic na križarsko vojsko svetovnega misijona pa ni smel utihniti s svetim letom in misijonsko razstavo, navdušenje naj bi ostalo trajno. Zato je sveti oče ukazal, naj se razstavljeni predmeti preneso v lateransko palačo, v novo ustanovljeni misijonski muzej, v katerem naj bi misijonarji in verniki črpali vedno večjo ljubezen za misijone. Ko je sveti oče po lateranski pogodbi spet mogel iti iz Vatikana, je bila njegova prva pot v lateransko palačo, da si je ogledal muzej.

Dne 28. februarja 1926 je objavil misijonsko okrožnico, v kateri je jasno začrtal smernice za misijonsko delo doma in med pogani. Škofe, duhovnike in vernike kliče tako nujno na to delo. Dalje se obrača tudi do misijonskih škofov in misijonarjev ter jih uči, kako naj delajo, da bodo dosegli kar najlepše uspehe. Posebno poudarja, naj bi v poganskih deželah vzgojili vedno več domačih duhovnikov.

Propaganda ima v Rimu poseben učni zavod, v katerem se mladeniči iz raznih poganskih dežel vzgajajo za misijonarje, da bi pozneje prevzeli v misijonih vodilna mesta. Ker staro poslopje ni več zadostovalo, je propaganda sezidala novo na Janikuskem griču blizu Vatikana. Za zgradbo so prispevali ameriški katoličani. Sveti oče je 24. aprila 1931 poslopje sam blagoslovil in si ga z zanimanjem ogledal.

Molitev za misijone.

Zveličar je apostolom priporočal molitev kot najvažnejše misijonsko sredstvo. "Žetev je velika, delavcev pa malo. Prosite torej Očeta žetve, naj pošlje delavcev na svojo žetev."

Tudi Pij XI. priporoča v okrožnici molitev za misijone. Verniki naj za misijone ne molijo le včasih, ampak redno in stalno. Pri rožnem vencu in drugih pobožnostih v cerkvah naj se redno dodajajo

molitve za spreobrnjenje nevernikov. Posebno naj bi v samostanih in otroških vzgojevališčih molili za misijone, ker Bog tako rad uslišuje molitve nedolžnih src.

Sv. oče je litanijam vseh svetnikov pridejal novo prošnjo za spreobrnjenje poganov. Prav tako je v posvetilno molitev v čast presvetemu Srcu Jezusovemu vstavil molitev za mohamedance in Jude.

Dalje je ukazal, naj se tretja nedelja v oktobru slavi vsako leto po vsem katoliškem svetu kot misijonska nedelja, ko naj se povsod dvigajo k Bogu goreče molitve za pogane.

Želja svetega očeta je, naj bi tudi Apostolstvo molitve sodelovalo pri misijonih. Zato je določil, da udje apostolstva vsak mesec poleg splošnega namena molijo še za poseben misijonski namen. Sam odobri vsako leto te mesečne misijonske namene.

Preblažena Devica Marija je zavetnica misijonov, saj je sodelovala za zveličanje vseh ljudi. Sv. oče želi, naj bi ji priporočali misijonsko delo v varstvo, zato je za vzklik: Kraljica apostolov, prosi za nas, podelil odpustek 300 dni. Dalje je sveto Terezijo Deteta Jezusa proglasil za posebno za-

vetnico vseh katoliških misijonov, kakor je bil prej že sv. Frančišek Ksaver. Misijonarji iz raznih krajev sporočajo, koliko božje pomoči jim je ta svetnica že izprosila.

V Cerkvi so poleg delovnih redov tudi tako imenovani bogomiselní ali kontemplativni redovi, ki se ne bavijo z delom za bližnjega, ampak žive le zase v molitvi, samopremagovanju in spokornosti. Sv. oče želi, naj bi se taki redovi naselili tudi v poganskih deželah. S svojo molitvijo naj bi prosili božjega blagoslova za misijonsko delo, s svojim spokornim življenjem pa dajali lep zgled poganom in spreobrnjencem. Res je že nekaj takih samostanov v misijonskih pokrajinah, n. pr. karmeličanke v Indiji, benediktinci na Kitajskem.

Družba za širjenje vere.

Kateri katoličan ne pozna te družbe, če se kolikaj zanima za misijone? Ustanovila jo je l. 1822 Pavlina Juricot v Lyonu na Francoskem. Družba ima namen, zbirati denarne prispevke in jih pošiljati misijonarjem. Sto let je bilo njeno središče v Lyonu. Največ prispevkov je nabrala doma v Franciji. Po svetovni vojni pa se je pokazalo, da bi ji utegnili škodovati, ker je bilo vodstvo v rokah le enega naroda. Zato je Pij XI. l. 1922 njeno vodstvo prestavil v Rim in jo proglasil za splošno cerkveno misijonsko družbo. Vodi jo tajnik propagande, zdaj nadškof Karel Salotti. Prejšnji predsednik je bil imenovan za kardinala in pozneje za generalnega vikarja sv. očeta. V vodstvu so tudi zastopniki raznih držav, v katerih je družba vzpe-

ljana. Jugoslavijo zastopa dr. Josip Ujčić, vseučiliški profesor iz Ljubljane. Osrednji svet se zbere vsako spomlad v Rimu, da razdeli nabrane prispevke in se posvetuje o nadaljnjem delu.

L. 1929 je družba nabrala 66 mil. lir. Največ so darovale Združene države severoameriške, namreč nad 26 mil. lir, za njimi pa po vrsti: Francija, Italija, Belgija, Holandska, Irska, Poljska, Švica itd. Katoličani iz misijonskih krajev so darovali nad en milijon lir. Tako je 8000 katoličanov na Tahiti otokih nabralo blizu 12000 lir. V l. 1930 so prispevki nazadovali za nekaj milijonov lir, tudi posledica svetovne gospodarske krize. Sicer pa so se prispevki zadnja leta stalno precej množili. Družba ima svojo moč v trdni organizaciji.

Družba sv. apostola Petra.

V misijonskih deželah so velikega pomena domači duhovniki. Ti znajo jezik, poznajo navade svojih rojakov, so privajeni podnebjju in imajo več zaupanja pri domačinih. Če nastane preganjanje tujcev, morajo tuji misijonarji deželo zapustiti, in če ni dosti domačih misijonarjev, misijoni veliko trpe. Večkrat se je že zgodilo, da so morali vsi misijonarji oditi, tako so ostali katoličani sami. Res se je nekaj vernikov ohranilo, tudi brez duhovnikov, n. pr. na Japonskem, splošno pa je to za misijone velika škoda. Na Filipinih so n. pr. več stoletij delovali španski misijonarji, niso pa skrbeli za vzgojo domačih duhovnikov. Ko so nato Filipine prevzeli Američani, so morali španski misijonarji oditi, domačih duhovnikov pa ni bilo, zato so protestantje in razkolniki pridobili mnogo katoličanov za svojo vero.

Sv. oče se dobro zaveda, kako so domači duhovniki potrebni, zato tako nujno priporoča misijonskim škofom, naj ustanavljajo semenišča. Sam je

v Rimu posvetil prvih šest kitajskih škofov in pozneje prvega japonskega domačega škofa. Govorilo se je, da bo Cerkev v Ugandi, kjer so pred 50 leti blaženi ugandski mučenci orosili tla z mučeniško krvjo, dobile prvega domačega škofa v Afriki, a ba je so Angleži to namero preprečili. Pač pa je neki domačin iz Abesinije prejel v Rimu škofovsko posvečenje in pase črno čredo v Eritreji. Indija je že prej imeli štiri domače škofe. Zdaj je že 21 misijonskih pokrajin z domačimi škofi: 12 na Kitajskem, eden na Japonskem, eden v Afriki, drugi pa v Indiji.

Po statistiki iz l. 1930 je bilo v misijonskih deželah 8389 tujih in 3784 domačih misijonarjev, skupaj 12,173. Po narodnosti je bilo 3000 Francozov, 815 Belgijcev, 784 Italijanov, 606 Holandcev, 574 Špancev, 512 Nemcev, 214 Američanov, 167 Angležev, 124 Ircev, 123 Kanadcev, 74 Švicarjev itd. Vendar ta statistika glede narodnosti ni popolnoma zanesljiva. Domačih duhovnikov še nikjer ni

toliko, da bi že sami mogli prevzeti vse pastirsko delo med spreobrnjenci in spreobračanje poganov. Razmere pa se vedno boljšajo, ker misijonski škofje ustanavljajo vedno več misijonišč. Žal, imajo vse premalo sredstev za njih vzdrževanje.

Za vzgojo domačih duhovnikov veliko stori Družba sv. apostola Petra, ki jo je pa treba dobro ločiti od Družbe sv. Petra Klaverja za afriške misijone. Družbo sv. apostola Petra sta ustanovili francoska gospa Contin-Bigard in njena hči Ivana l. 1889 z namenom, da bi zbirala prispevke za vzgojo domačih duhovnikov v misijonih. Že Leon XIII. jo je odobril, Benedikt XV. jo je priporočil v misijonski okrožnici l. 1919, Pij XI. pa jo je l. 1926 proglasil za papeško misijonarsko družbo ter ji dal v Rimu osrednji svet, ki sestoji iz raznih narodov. Družba je v tesni zvezi v Družbo za širjenje vere, tajnik propagande je predsednik obeh družb.

L. 1928 je nabrala 10,694,269 lir, l. 1929 pa 12,137,427 lir. Največ je prispevala Francija, namreč

3,316,256 lir, dalje Holandska 3,120,839 lir, Italija 1,811,460 lir, Španija 1,020,464 lir, Nemčija 736,205 lir, Švica 603,917 lir, Združene države 330,808 lir, Anglija 307,685 lir itd.

Vzorno deluje Holandska, kjer je le 2 in pol milijona katoličanov, pa je v zadnjem letu podpirala 813 semeniščnikov v misijonskih deželah. Za vsakega prispeva 2500 holandskih goldinarjev, ali letnih 250 goldinarjev. V 5 škofijah je 1200 župnij, 222 izmed teh podpira domače dečke v misijonskih deželah; ena celo 7, 13 več kot 2, 40 po 2, 169 po enega. Vsaka škofija ima svojega semeniščnika, prav tako vsa 4 bogoslovna semenišča. Tudi posamezne osebe vzdržujejo dijake, neka oseba 10, druga 2, dve po 6, 10 več kot 2. Holandski misijonarji delujejo v 45 misijonskih družbah. Njih misijonišča imajo več kot 4300 gojencev.

Prepotrebna Družba sv. apostola Petra naj bi se vedno bolj širila, da bodo misijonske pokrajine dobivale vedno več domačih misijonskih delavcev!

Družba sv. Detinstva Jezusovega.

Pri misijonskem delu naj bi sodelovala tudi mladina, da bi se še zgodaj navzela ljubezni do poganov, posebno do poganske mladine. Kako bedno je navadno življenje poganskih otrok! Poganski starši ne poznajo krščanske ljubezni do njih. Ponekod otroke zametujejo, da pomrjo od lakote ali jih raztrgajo psi. Drugod jih prineso misijonskim sestram, ki jih sprejmejo, krstijo in krščansko vzgajajo.

Počutje z bednimi poganskimi otroki je napotilo nekega francoskega škofa, da je pred 90 leti ustanovil posebno družbo, ki naj bi zbirala prispevke za bedne poganske otroke. To je Družba sv. Detinstva Jezusovega. Koliko otrokom je že pripomogla, da so prejeli sv. krst in se zveličali! Sveti oče jo je

proglasil za papeško misijonsko družbo in jo v okrožnici toplo priporočil staršem in vzgojiteljem mladine.

Družba je najbolj razširjena v Nemčiji. L. 1929 je nabrala 30 mil. francoskih frankov, nemški otroci so nabrali 6,614,000 frankov; dalje Združene države 4,400,000 frankov, Francija 4,317,478, Italija 2,429,590, Belgija 2,109,561, Holandska 1,627,300, Kanada 828,515, Španija 811,000, Švica 775,487, Anglija 646,000, Irska 554,000, Argentina 535,500, Poljska 485,000 frankov itd., Jugoslavija pa 19,000 frankov.

Družba med mladino še ni tako razširjena, kakor želi sv. oče.

Duhovniška misijonska zveza.

Vse misijonsko delo morajo voditi duhovniki, zato ga morajo tudi sami poznati in se zanje navduševati. V ta namen so se najprej organizirali nemški in holandski duhovniki. Pozneje je italijanski misijonar p. Pavel Mana, ki je zdaj voditelj milanskega misijonišča, ustanovil Duhovniško misijonsko zvezo. Sv. oče Pij XI. jo je priporočil vsem katoliškim duhovnikom, zato se je povsod razširila. Po

nekaterih škofijah so skoraj vsi duhovniki njeni člani. Zveza šteje zdaj 128,000 članov, manjka pa ji še 112,000 duhovnikov, torej ima včlanjenih že nad polovico duhovnikov. Zveza prireja za duhovnike misijonske tedne in tečaje ter izdaja misijonsko slovstvo. Pij XI. je članom podelil razne privilegije.

Razne misijonske družbe.

Doslej smo spoznali štiri misijonske družbe, ki jih je Pij XI. proglasil za splošne družbe vsega katoliškega sveta. Vsaka ima svoj poseben namen, za katerega zbira povsod denarne prispevke in jih pošilja misijonarjem. Nobena izmed teh sama ne vzgaja misijonarjev in jih ne pošilja v misijone.

Poleg teh družb so razni cerkveni redovi in misijonske družbe, ki v svojih misijonih vzgajajo misijonarje. Vseh družb je okoli 260. Med temi so nekateri cerkveni redovi, ki so poleg drugega dela sprejeli še misijonsko delo, n. pr. jezuiti, kapucini, frančiškani; druge družbe pa so ustanovljene le za

misijone, n. pr. beli očetje, Družba božje besede. Vsaka družba ima svoja misijonišča, navadno izdaja tudi misijonske liste, v katerih poroča največ o svojem delovanju v raznih misijonih. Sama mora skrbeti za vzgojo novih misijonarjev. Navadno ima vsaka po več apostolskih vikariatov ali prefektur, v katerih delujejo njeni misijonarji, za te mora po možnosti skrbeti.

Poglejmo nekatere večje misijonske družbe!

V Parizu so že l. 1663 ustanovili misijonišče za azijske poganske misijone. L. 1929 je imela ta družba v Evropi 3 hiše s 158 bogoslovci. V Aziji je imela 38 apostolskih vikariatov, med temi 14 na Kitajskem. V vseh vikariatih je bilo 1071 evropskih in 1466 domačih duhovnikov, 3081 katehistov, 63 semenišč, 163 semeniščnikov, 581 redovnikov in 6316 redovnic. Katoličanov je bilo 1,788,727, vseh prebivalcev pa 251,340,000. L. 1929 so sprejeli v Cerkev 454 krivovercev, krstili 29,000 odraslih poganov in 101,111 otrok krščanskih staršev. V 3573 šolah so imeli 164,774 otrok, v 330 otroških zavetiščih pa 19,093. To je edina misijonska družba, ki ima v misijonih več domačih duhovnikov kakor evropskih. L. 1929 je imela največ izgub v svoji zgodovini: 35 misijonarjev je umrlo, 25 se jih je vrnilo v domovino, 16 bolnih misijonarjev je bilo že prej doma.

Očetje sv. Duha upravljajo 28 misijonskih pokrajin v Afriki in Ameriki. L. 1929 so imeli 1,643,219 katoličanov in 506,294 katehumenov. V teh pokrajinah je še blizu 16 mil. poganov in nad 4 mil. mohamedancev. Misijonarjev je imela 1224, misijonskih bratov 733, klerikov pa 173. V družbi delujejo Američani, Angleži, Belgijci, Francozi, Irci, Nemci, Poljaki in Švicarji. Najlepše uspevajo njih afriški misijoni v Kamerunu, južni Nigeriji in Kumbangu.

Beli očetje so l. 1930 imeli 17 misijonskih pokrajin v Afriki. V njih je delovalo 538 evropskih pa-

trov, 138 bratov in 441 sester, dalje 79 domačih duhovnikov, 287 sester in 5536 katehistov ter učiteljev. Kristjanov je bilo 605,488, katehumenov pa 223,433. V zadnjih 10 letih se je število kristjanov podvojilo.

Družba božje besede je še mlada, ustanovil jo je l. 1875 p. Arnold Janssen v Steylu na Holandskem, pa se je zelo ugodno razvila. Sredi l. 1930 je štela 6 škofov, 4 apostolske prefekte, 1 ap. administratorja, 1050 duhovnikov, 395 klerikov, 1251 bratov in 3125 gimnazijcev, 370 misijonarjev deluje med pogan, 200 med naseljenci, ostalih 490 pa v lastnih evropskih in ameriških učnih zavodih ali pa v dušnem pastirstvu. Misijonišča ima v Holandiji, Angliji, Nemčiji, na Slovaškem, Poljskem in Madžarskem. Dne 3. avgusta je odšlo iz Steyla 33 misijonarjev in 15 bratov v misijone. Veliko misijonišče ima v St. Gabrielu pri Dunaju, ki odpošlje vsako leto okoli 40 novih misijonarjev.

Frančiškani so ob koncu l. 1929 imeli: 69 misijonskih okrožij, izmed teh nekaj med razkolniki in protestanti. V njih ozemlju je bilo 7,651,363 katoličanov, 108,363 katehumenov in nad 88 mil. poganov. Tu je delovalo 3340 frančiškanskih misijonarjev in 577 domačih duhovnikov, misijonskih sester je bilo 4072.

Jezuitski misijonarji delujejo v Aziji, Afriki, Ameriki in Južnem morju. L. 1929 je bilo 1522 patrov, 478 bratov in 449 bogoslovcev. Ves red je imel l. 1928 20,636 članov, med njimi 9517 duhovnikov.

Največja misijonska družba za sestre je družba frančiškank misijonark Marijinih, ki je ob koncu leta 1929 štela 5600 članiv v 223 hišah. Od teh jih je 158 v azijskih, afriških, ameriških in oceanijskih misijonskih pokrajinah. Sestre so oskrbovale 50 tisoč otrok in 1939 gobavcev. L. 1929 so krstile okoli 45,000 otrok in odraslih.

Misijonsko zdravstvo.

V misijonskih deželah so zdravstvene razmere navadno zelo neugodne. Ljudem manjka zdravnikov in zdravil, zato v bolezni iščejo pomoči pri čarovnikih, katere morajo bogato plačati. V teh razmerah morejo misijonarji in misijonske sestre veliko koristiti z ustanavljanjem bolnic in lekarn, z dobrodelnostjo pa pridobivajo srce poganov za evangelij. Zato je važno, da misijonarji nekaj razumejo o zdravljenju navadnih bolezni. Še bolje je pa, da prihajajo v misijone poklicni zdravniki, da vodijo dobro urejene bolnice. Poklicni zdravniki so potrebni tudi za misijonarje. Marsikateri misijonar je prezgodaj umrl, ker ni v pravem času dobil zdravniške pomoči.

Te razmere so misijonske prijateljke napotile, da so začeli ustanavljati misijonske zdravniške zavode. Najbolj znan je zavod v Wuerzburgu v Nemčiji, ki lepo napreduje. Dne 3. decembra 1929 so blagoslovili novo poslopje, slovesnosti so se udeležili visoki zastopniki Cerkve, države in misijonov. Zavod se drži načela, da je treba pošiljati v misijone le najboljše misijonske zdravnike. Malo prej se je od zavoda poslovil zdravnik dr. Revekordes, ki je z ženo odpotoval v Južno Afriko. Pridobil si je tudi angleško zdravniško spričevalo v Dublinu, da bo neovirano mogel delovati v angleških kolonijah. Njegova žena je dobro izobrazena v strežbi bolnikov. Dne 11. januarja 1931 je enajst dijakov in di-

jakinj medicine na istem zavodu s prisego obljubilo, da bodo po dovršenih medicinskih študijah delovali v misijonih. Takrat je bila tudi poslovilna slovesnost dveh zdravnikov, ki sta po dolgotrajni pripravi odpotovala s soprogama v kitajske misijone. Njima se je pridružila gospodična Dreseler, ki je odšla na Kitajsko k svojemu bratu, misijonskemu zdravniku.

Nedavno se je tudi v Združenih državah ustanovilo misijonsko zdravstveno društvo, ki ima namen, prinašati zdravniško pomoč katoliškim misijonom po vsem svetu. Krožki gospa in otrok izdelujejo obveze. Moški, žene in otroci nabirajo de-

nar in zdravila. Operacijske mize in druge priprave, ki se v misijonih morejo še rabiti, pošiljajo bolnice, ki so si napravile nove. Zdravniki pošiljajo svoje stare instrumente, družine umrlih zdravnikov darujejo zdravniške instrumente in knjige. Veliko predmetov kupi društvo samo. L. 1929 je 125 misijonskim krajem poslalo 229 velikih zabojev v vrednosti 80.000 dol. Društvo skrbi tudi za zdravniško vzgojo misijonarjev, na univerzi v Washingtonu so vsako leto tečaji za misijonarje, brate in sestre, ki so namenjeni za misijone. Trije kitajski zdravniki so se izobrazili v Ameriki in se vrnili v domovino, da bodo pomagali sestram v bolnicah.

Razstave.

Zanimanje za misijone zelo poživljajo misijonske razstave, ki kažejo predmete iz misijonskih dežel, statistiko misijonov ter delovanje misijonarjev. Največja je bila gotovo vatikanska v svetem letu 1925.

Poleti 1931 je bila v Parizu velika mednarodna kolonialna razstava, na kateri je misijonsko delo katoliške Cerkve imelo poseben prostor. Tu se je videlo, kaj je Cerkev naredila v kolonijah po svojih redovih in misijonskih družbah, posebno v katoliški dobrodelnosti in vzgoji. Glavna dvorana, ki je bila zgrajena v obliki cerkve, je bila posvečena zgodovini misijonov. Tu so imeli odlični misijonarji častno mesto. Veliki zemljevidi so kazali, kje so ti junaki delovali. V cerkveni ladji so bili oltarji raznih ver, ki so jih misijonarji dobili pri svojem

delu. Razstavljeni so bila tudi pristna mučila, ki pričajo o junaštvu blagovestnikov. Sv. oče je ravnatelju razstave s toplimi besedami čestital, da je na razstavi določil katoliškim misijonom tako odlično mesto.

Manjše razstave so navadno združene z misijonskimi tečaji, na njih so razstavljeni tudi razni predmeti, ki so jih ljudje darovali za misijone, n. pr. cerkvena obleka, nabožni predmeti itd. Misijonarji imajo navadno stalne razstave ali muzeje z misijonskimi predmeti, prav tako tudi razne misijonske centrale. Tako ima zagrebška misijonska centrala že prav lep muzej, za katerega so poslali predmete hrvatski misijonarji iz Afrike, Indije in Kitajske. Te predmete razstavljajo tudi v posameznih mestih, da si jih more tem več ljudi ogledati.

Kongresi, tečaji in predavanje.

Misijone bodo radi podpirali le tisti, ki jih poznajo, zato je treba misijonskega pouka. O misijonih poučujejo cerkveni govori in misijonski listi, potrebna pa so tudi zborovanja in predavanja, ki osvetljujejo razne panoge misijonskega dela.

L. 1930 je bil v Ljubljani VII. mednarodni akademski misijonski kongres, ki se ga je udeležilo kakih 200 tujcev, med temi odlični znanstveniki, profesorji, bogoslovci, akademiki, učitelji itd. V častnem odboru so bili vsi jugoslovanski katoliški škofje. Iz predavanj odličnih predavateljev je zvenela misel, da je misijonstvo vprašanje vsega sveta in da je božja volja ter želja Cerkve, da za misijonstvo prispeva ves svet materialno in duhovno. Ob kongresu je bila tudi misijonska razstava, na kateri so bili tudi nekateri Baragovi in Knobleharjevi predmeti.

Meseca julija 1930 je bil v Barceloni v Španiji znanstveni misijonski teden in razstava. Pri zborovanjih so se spominjali slavne zgodovine španskih misijonov in razpravljali o praktičnem delu. V mi-

sijonskem tednu so bile cerkvene in svetne misijonske prireditve. Tako je neki dan 20.000 otrok darovalo sv. obhajilo za rešitev poganskih otrok.

Nemški dijaki so organizirani v misijonski križarski vojski, ki šteje zdaj nad 50.000 članov. Vodi jih jezuitski pater Schulz, ki neprestano potuje z avtom od kraja do kraja in se popolnoma posvečuje misijonski ideji med dijaki. Koliko navdušenja za božje kraljestvo na zemlji je že zbudil v Nemčiji, Avstriji, Švici in na Češkem, kjerkoli prebivajo Nemci. Križarji so avgusta 1930 zborovali v Regensburgu, kjer se jih je zbralo 850, prišla sta tudi dva misijonska škofa, mnogo veroučiteljev in nekaj japonskih ter indijskih visokošolcev. Križarji darujejo za misijone sv. obhajilo, zbirajo znamke in staniol, živijo misijonsko slovstvo, prirejajo misijonske praznike, tečaje in študijske krožke, si dopisujejo z misijonarji, pomagajo pri župnijskih misijonskih slovesnostih, uprizerjajo misijonske igre. Njih geslo je: Kristus mora vladati! Bog hoče tako!

Švicarski križarji so septembra 1930 zborovali v misijonišču Betlehemu.

Italijanska Duhovniška misijonska zveza je septembra 1930 zborovala v Turinu. Udeležba je bila izredno velika, 171 škofij je poslalo 250 zastopnikov. Zveza je imela tudi po drugih mestih manjša, a lepo uspela zborovanja.

Februarja 1931 so v Rimu zborovali katoliški akademiki iz raznih italijanskih mest. Sklenili so, da bodo podpirali enega domačega bogoslovca v misijonih in vsem članom priporočili, naj se vpišejo

v Družbo za širjenje vere. Ob koncu zborovanja jih je sv. oče sprejel v avdienci in jih navduševal za tako idealno misijonsko delo.

Pri Poljakih zanimanje za misijone vedno bolj raste, bude ga misijonska predavanja, tečaji in razstave. Akademiki imajo misijonske krožke, ki so novembra 1930 zborovali v Vilni, prišlo je nad 50 zastopnikov z vseh univerz. Imeli so tudi misijonsko razstavo. Srednješolskih dijakinj je bilo l. 1930 7068 organiziranih v misijonskih odsekih. V 27 odsekih so izdelovale cerkveno obleko za misijone. Marca 1931 so imele misijonski teden.

Združene države.

Tu se je po svetovni vojni misijonsko delo silno dvignilo. Unija je kmalu zavzela prvo mesto med državami, ki prispevajo za Družbo za širjenje vere. L. 1929 je nabrala zanjo nad 26 mil. lir, vse druge države skupaj pa 40 mil. lir.

Zadnje dni januarja 1930 je v Clevelandu zborovalo 75 škofijskih voditeljev Družbe za širjenje vere. Prefekt propagande iz Rima kardinal Viljem van Rossum je zborovalcem brzojavno sporočil blagoslov sv. očeta. Zbor je trajal tri dni, razpravljali so o tem, kako bi mogli misijonsko delo še bolj poživiti. Na zboru so bile tudi predavanja, med drugimi sta dr. Ana Dengel in jezuit Gerasche predavala o misijonskem zdravstvu.

Unija sodeluje tudi pri Družbi sv. apostola Petra, pri kateri je bila l. 1929 na 7. mestu. Upati je, da bodo njeni prispevki tudi pri tej družbi še napredovale in bo tako prišla na odličnejšo mesto. To bo v veliko korist domačim duhovnikom v misijonih. Pri Družbi sv. Detinstva je Unija na 2. mestu.

Združene države so v novejšem času začele pošiljati misijonarje v misijonske dežele. L. 1930 so poslale 145 misijonarjev, in sicer: 8 duhovnikov, 8 bratov in 57 sester, ki so odšli na Alasko, v Brazilijo, na Kitajsko, v Oceanijo, Indijo in Nigerijo.

Zdaj imajo že okoli 1000 misijonskih duhovnikov, bratov in sester.

V Maryknollu ima središče Družba za zunanje misijone. Njeni člani delujejo v petih misijonskih pokrajinah v Južni Kitajski, v Mandžuriji in na Koreji. V teh pokrajinah je bilo l. 1929 17 mil. poganov in 25.550 katoličanov, število teh je v zadnjem letu naraslo za 3000. Misijonarji si posebno prizadevajo, da bi vzgojili mnogo domačih duhovnikov, v svojih misijoniščih so l. 1929 imeli 129 Kitajcev in Korejcev.

Kako bogato Američani podpirajo misijonsko zdravstvo, smo že slišali zgoraj.

Holandska Družba božje besede ima v St. Louisu misijonišče za vzgojo črnih duhovnikov. Na praznik vseh svetnikov 1930 je škof Oliver Gerar podelil tonzuro šestim črnim klerikom, ki so sad 10 letnega dela te družbe. To je bilo doslej edino misijonišče te vrste v Združenih državah. Dne 12. novembra 1930 pa je bostonski nadškof kardinal O'Connell v spremstvu treh nadškofov in 25 škofov slovesno otvoril novo misijonišče za črnce, ki so ga očetje sv. Jožefa zgradili pri katoliški univerzi. Ti misijonarji že 60 let neutrudljivo oznanjajo evangelij črncem.

Slovenija.

Odlični misijonar Baraga je zanetil pri rojakih misijonsko navdušenje, ki se je vedno večalo. Sam je pridobil nekaj sodelavcev, ki so mu pri delu pomagali in njegovo delo nadaljevali. Njegov zgled je vplival tudi na Knobleharja, da si je izbral misijonski poklic in 10 let s toliko gorečnostjo misijonaril v Srednji Afriki. Od Barage naprej smo Slovenci vedno imeli misijonarje, tudi sedaj jih deluje precej.

V Indiji bodo Slovenci in Hrvatje dobili jugoslovansko misijonsko pokrajino, ki jo bodo vodili jezuitje. Tam že deluje p. Mesarič ter brata Anton in Jožef Verjak. Slovenec Stanko Poderžaj se v

Krarseongu pripravlja za misijonarskega duhovnika, brata Udovč in Drobnič pa za misijonske brate.

Na Kitajskem deluje naš najstarejši misijonar frančiškan p. Turk ter salezijanci Kerec in Geder. Na Kitajskem je bil nekaj časa Alojzij Mlakar iz Misijonske družbe, pa se je vrnil v misijonsko hišo na Gradu pri Gorici, ker ni mogel dalje prenašati težkih razmer v ondotni deželi.

V Južni Afriki sta pater Musar in Moracha ter dva brata, vsi iz družbe Sinov presv. Srca, en brat iste družbe je v Srednji Afriki. Na Madagaskarju je misijonski brat Obera iz Misijonske družbe. V Ekvadorju deluje salezijanec Trampuč.

Nekaj je tudi slovenskih misijonskih sester. Najbolj znana je uršulinka M. Ksaverija Pirc v Svatoru na Kitajskem, v Bangkoku v Siamu delujeta njena sosestra M. Rafaela Vurnik in karmeličanka, Marija Franko. V Prednji Indiji je dr. Miriam Zalaznik iz kongregacije angleških gospodičen, za misijonsko delo se tam pripravlja s. Magdalena Kajnč. S. Lucina Mahar deluje med zamorci v Afriki, v Južni Ameriki pa s. Veronika Bakan.

V Sloveniji je vpeljana Družba za širjenje vere, Društva sv. Detinstva in Duhovniška misijonska zveza. Prva je l. 1929 nabrala 243.852 Din, druga pa l. 1930 24.414 Din. Precej nabere tudi Družba sv. Petra Klaverja, ki izdaja v slovenščini Odmev iz Afrike in Zamorčka.

Misijonišče v Grobljah pri Domžalah izdaja Katoliške misijone s prilogo Tuji svet in Misijonsko knjižnico. Nekaj knjižic je izdala tudi Duhovniška misijonska zveza.

Misijonsko delo v Sloveniji vodi Misijonska pisarna v Ljubljani, ustanovljena po prizadevanju profesora dr. L. Ehrlicha, ki predava o misijonstvu na bogoslovni fakulteti. Isti profesor vodi tudi akademski misijonski odsek, ki budi zanimanje za misijone in prireja letna misijonska zborovanja. Odsek podpira posebno misijonariko dr. Zalaznikovo, bogoslovci pa vzdržujejo enega indijskega bogoslovca.

Delo za Baragovo beatifikacijo bo gotovo misijonsko navdušenje med Slovenci še poživilo, kakor v stari tako tudi v novi domovini.

Cirilometodijsko in misijonsko delovanje.

J. Šedivy.

LOVANI igrajo vedno važnejšo vlogo. Zato se bistroumni katoličani vedno bolj jasno zavedajo, kako nujno potrebno je delo za zedinjenje pravoslavni Slovanov s katoliško cerkvijo. Mnogo gorečih katoličanov bi rado sodelovalo pri tem apostolskem delu, ali ne vedo kako. Ni pa malo tudi tistih drugače vzornih katoličanov, ki nevede in nehote to delo oivrajo ali mu celo škodujejo. Ker so tudi ameriški Slovenci del velike slovanske veje in se jih zato cerkveno zedinjenje pravoslavni slovanskih bratov prav posebno tiče, zato ni odveč, če se malo natančneje seznanijo z delom za cerkveno zedinjenje, ki je sedaj ena izmed najmodernejših in najvažnejših nalog vsega katoličanstva.

Delo za cerkveno zedinjenje pravoslavni s katoliško cerkvijo ali cirilometodijsko delovanje treba dobro ločiti od katoliškega misijonskega delovanja. Glavna razlika je pač ta, da razširjajo misijonarji katoliško vero med pogani, jih krščujejo in uče spolnjevati krščanske zapovedi, dočim pa si delavci za cerkveno zedinjenje prizadevajo privedi v krilo katoliške cerkve pravoslavne Slovane, ki so veljavno krščeni in priznavajo skoraj vse tiste verske resnice kakor mi, ali jih vendar ločijo od nas nekatere verske zmote in cerkvenoustavne razlike. Ker ima torej cirilometodijski delavec drugačne naloge, zato se poslužuje tudi drugačnih sredstev, se bori z drugačnimi težavami in ovirami, ima drugačne uspehe in mora delati v katoliških krajih čisto drugačno propagando kakor misijonar. Četudi imata cirilometodijski delavec in misijonar oba isti zadnji namen, da se namreč razširja kraljestvo božje, vendar se cirilometodijsko delovanje bistveno razlikuje od misijonskega.

Ozemlja, kjer prebivajo pravoslavni Slovani, torej Rusija, Ukrajina, Belorusija, Bolgarija in Srbija niso misijonski kraji. Kdor hoče resno delati za cerkveno zedinjenje, ta sploh ne govori o slovanskih misijonih in misijonarjih za slovanske kraje, ker je tako govorjenje za vse pravoslavne Slovane zelo huda žalitev. Zakaj misijonski kraji so samo tam, kjer so ljudje pagani, napol divji, ali na zelo nizki stopnji omike (kulture), torej kje v Afriki in Aziji, ne pa med pravoslavni Slovani, ki so kristjani in imajo visoko razvito kulturo s svetovno znanimi učenjaki, pesniki, pisatelji in umetniki.

Navadno se misli, da je težavno razširjati kraljestvo božje samo v misijonih, a v resnici pa je cirilometodijsko delovanje v marsičem mnogo težje. Misijonar najde med pogani vero, ki nima natančno določenih verskih nauk in verskih zapovedi. Razen tega je ta poganska vera polna protislovij in nesmislov ter je zmotna ne samo v poedinostih, ampak tudi kot celota. Kakor hitro se omika pogana dvigne vsaj do stopnje ljudske šole, mu ni mogoče več zagovarjati poganstva. Preostajata mu samo dve poti: ali brezverstvo ali pa pot v krščanstvo, če mu je namreč božja Previdnost dala priliko spoznati Kristusov evangelij na način, ki ga ne odbija od krščanstva. Misijonar na ta način že s samim rušenjem poganske vere pripravlja tla krščanstvu, a rušenje najmočnejše stavbe in sploh vsako podiranje je mnogo lažje od še tako priprostega grajenja in zidanja.

Delavci za cerkveno zedinjenje pa morejo samo zidati. Vsako rušenje samo ne bi prineslo uspehov cirilometodijskemu delavcu, ampak bi ga sploh onemogočilo in uničilo sadove njegovih prednikov. Zakaj cirilometodijski delavec se ne peča s pogani ka-

kor misijonar, ampak s kristjani, ki so se ločili od katoliške cerkve. Kot kulturni narodi in kot kristjani se pravoslavni zavedajo, da ni popolnejše vere od krščanske. Mislijo celo, da so oni pravoverni in da so katoličani v zmoti. Že zavoljo tega cirilometodijski delavec ne more rušiti pravoslavne vere kakor misijonar poganstvo. Razen tega pa pravoslavni verujejo skoraj vse tiste krščanske resnice kakor mi in jih loči od nas samo nekaj zmot, od katerih jih je mogoče ozdraviti. Izkopati treba samo slabo drevo. Kakor nobeden pameten gospodar zaradi izrastkov in nekaterih krivih vej ne podira celega dobrega drevesa, tako bi bilo tudi napačno radi nekaterih zmot zatirati pravoslavno vero in z njo vse, kar je v njej dobrega. Cirilometodijski delavec se ne more in ne sme boriti proti pravoslavju, kakor misijonar proti poganstvu, ker bi s tem podiral pri pravoslavnih tudi to, kar je katoličanom in pravoslavnim skupno kakor n. pr. vero v Kristusovo božanstvo, češčenje Matere božje, sedem sv. zakramentov itd. Cirilometodijski delavec ravna ravno nasprotno od misijonarja. Pravoslavja ne samo ne ruši, ampak celo vzbuja v njem teženje po globokem verskem življenju. Zakaj zediniti se morejo s katoliško cerkvijo samo globoko verni pravoslavni kristjani. Mlačni ali maloverni člani pravoslavne cerkve ne izpolnjujejo niti najvažnejših njenih zapovedi, a kaj šele, da bi našli v njej premalo verske gorečnosti in verske zmote in bi zato iskali svojemu srcu in svojemu umu uteho v katoličanstvu. Zato res velja tudi za pravoslavne izrek prelata dr. Grivca: "Čim bližje Kristu, tem bližje cerkvenemu zedinjenju."

Misijonar iztreblja s poukom, lastnim vzgledom in krščansko ljubeznijo staro krivo vero in vsaja v duše popolnoma novo, edino pravo krščansko vero, toda vedno samo posameznikom ali manjšim skupinam ljudi, ne pa istočasno celemu narodu. Misijonar pridobiva namreč za katoliško cerkev vedno samo posameznike in manjše skupine ljudi.

Drugače ravna cirilometodijski delavec. Njegova naloga je podobna nalogi mojstra, ki naj od potresa poškodovan umetniško izdelan božji hram obnovi tako, da pokvarjene dele popravi, odpadle pa nadomesti v prvotni obliki, da bo iz nje sijala ne samo prejšnja krasota, ampak tudi prejšnja trdnost in sila. Če hoče tak mojster dobro izvršiti svojo nalogo, potem mora pri svojem opravilu vedno misliti na celotno stavbo. Tak mojster mora biti na višku moderne tehnike, razen tega pa mu je potrebno tudi mnogo poštenja in ljubezni do svojega poklica, ker samo tedaj bo se lotil dela z vso svojo dušo in brez vseh osebnih in dobičkanosnih postranskih namenov. Tak mojster študira temelj in okolico svoje stavbe ter njen material, preizkuša oboke, stebre in traverze, ugotavlja, odkod je vzet material, kdaj

in v kakih razmerah so zidali stavbo, kaki mojstri so jo zgradili in kako so izvršili svoje delo. Tak mojster ima pred očmi vedno celoto. Z drugimi besedami: cirilometodijski delavec ima pred svojimi očmi cerkveno zedinjenje celih narodov. Zato pa ne sme enako kakor misijonar poučevati pravoslavnih od moža do moža o njihovih verskih zmotah in jih vabiti v katoličanstvo, ker bi s tem ogorčil ves pravoslavni narod, ki bi s članki v časopisih in s knjižicami onemogočil katoliško propagando. Delo za cerkveno zedinjenje ne uspeva v borbi, ampak samo v ljubezni.

Če bi kdo hotel pridobiti pravoslavne za cerkveno zedinjenje s katoličanstvom samo z dokazovanjem, da se motijo, bi bilo njegovo delo brezuspešno. Nikdo se ne da rad prepričati, da je v zmoti, zlasti pa ne starokopitni pravoslavni kristjani, ki so se vzgajali in še se vzgajajo z besedo in knjigo doma, v šoli in v cerkvi tako, da so katoličani krivoverci. Življenje nudi dovolj dokazov, kako težko je prepričati o zmoti že človeka iz istega tabora, ki je morda celo naš prijatelj in ponižen človek; še težje pa je privedi ga do priznanja zmote in do izvajanja posledic. Izredno težaven pa je tak posel, če se zmoti tiče najglobljih in najobčutnejših notrin človeške duše, namreč njegove vere. Posebno pa se ne ne dajo naši pravoslavni bratje radi prepričati o svojih zmotah od ljudi iz drugega tabora, ker ne verujejo njihovim besedam in jim ne zaupajo, dokler ne vidijo dejanj. Edino dolgotrajen miren in tih dež prave krščanske ljubezni omehča duše pravoslavnih in topi predsodke ter odstranja zmote. Živa in dosledna ljubezen do Boga in do vsakega človeka, zlasti če je na krivi poti, vedno dela čudeže. Zato ustvarjata krščanska ljubezen in živ zgled gorečega cirilometodijskega delavca prijazno mišljenje med pravoslavni o katoličanstvu in vzbujata resno stremljenje po globoki vernosti.

Ko pa se pojavi v kakem pravoslavnem narodu resno teženje po globokem verskem življenju, potem se začne preko vseh zmot delati most h katoličanstvu. Pobožni in goreči katoliški duhovniki in redovniki sredi med pravoslavni vplivajo namreč na pravoslavne vernike. Čim pobožnejši, izobraženejši, in čim bolj polni krščanske ljubezni so duhovniki in verniki v katoliškem ozadju, posebno pa na meji katoliške in pravoslavne cerkve ter v kat. postojankah med pravoslavni, tem bolj jih spodbujajo pravoslavni verniki in tem bolj morajo pravoslavni duhovniki posnemati svoje katoliške sobrate v izobrazbi, v dušnem pastirstvu in tudi v svojem zasebnem življenju. A čim bolj globoko verni postajajo pravoslavni duhovniki in verniki, tem bolj so zmožni tiste ponižnosti, ki je potrebna, da se morejo zediniti s katoliško cerkvijo. Čim bolj živo je torej katoličanstvo, tem bolj se mu pravoslavni pri-

bližujejo, obenem pa prekinjajo škodljive zveze s protestantstvom. Na ta način se naglo bližajo svetemu trenutku cerkvenega zedinjenja. Iz tega je jasno, da je sedanji cirilometodijski sv. Oče, ki ves gori od želje, da se pravoslavni zedinijo, moral postati tudi papež katoliške akcije. Delo za cerkveno zedinjenje in katoliška akcija sta tesno zvezani in odvisna druga od druge.

Predpogoj uspešnega dela za cerkveno zedinjenje je resnično krščansko življenje med nami katoličani. Cirilometodijsko delovanje ne zahteva od nas katoliških besed, ampak katoliška dejanja in katoliško akcijo, taka dejanja kakor so pogosto prejemanje sv. zakramentov, vzorno družinsko življenje, pravičnost do delavcev, podpiranje vseh, ki so v sili, pomoč katoliškemu tisku in versko gorečnost. Če bi mi pošiljali vsako leto med pravoslavne Ruse, Ukrajince, Beloruse, Srbe in Bolgare na tisoče katoliških duhovnikov in če bi jih zalagali z milijoni, a jih ne bi podpirali s poglobljanjem verskega življenja med nami samimi bi bilo vse njihovo delo zidano na pesek. Zakaj pravoslavni niso tako oddaljeni od nas kakor poganski narodi. Mejijo na nas, živijo s katoličani v isti državi, prihajajo med katoličane na izlete v študijske svrhe in služijo med njimi vojaščino. Če ne bi tu našli katoliških dejanj, ne bi več verjeli tudi tistim gorečim katoliškim duhovnikom, ki živijo med njimi. Misijonar v poganskih krajih pa lahko razširja katoliško vero, če ima le dovolj sredstev.

Kdor hoče sam razširjati katoliško vero med pogani, mora iti v poganske kraje, kar ni vsakemu dano, za cerkveno zedinjenje pravoslavni s katoliško cerkvijo pa lahko delam tudi doma, če vzorno katoliško živim, če dajem pravoslavnim dokaz resničnosti naše vere z vzglednim življenjem, in če podpiram tiste katoliške duhovnike in redovnike, ki so v pravoslavni krajih.

Katoliške Slované so tujci vzgajali v tem duhu, da smo gledali v pravoslavni Slované svoje sovražnike in neizobražene ljudi. Niso nas učili sovražiti črncev, ne divjakov iz vroče Afrike, ampak lastne naše slovanske brate, ki so kristjani. Zato smo mi katoliški Slované do sedaj rajši pošiljali prispevke za pokristjanjenje neznanih divjih narodov, za katere se brigajo veliki narodi, pozabljali pa smo na delo za zedinjenje naših pravoslavni bratov. Imeli smo do njih predsodke, katerih še se vedno nismo osvobodili. Dokler ne bomo pravoslavni Slované natančneje spoznali, jih ne bomo vzljubili, a brez ljubezni ni cirilometodijskega delovanja. Zato ni mogoče dovolj priporočati študija pravoslavnega Vzhoda. Naši časopisi imajo dolžnost, da se čim bolj zanimajo za Slované, za njihovo zgodovino, književnost, prosveto ter gospodarske, narodne, verske in politične razmere.

Če sem v dosedanjem izvajanju skušal orisati glavne razlike med cirilometodijsko in misijonsko metodo, gotovo ni dobil nikdo vtisa, da bi smatral samo eno izmed njih za dobro, drugo pa za napačno, zakaj obe metodi sta potrebni in dobri, toda vsaka samo za svoje razmere in svoj delokrog. Kdor dela med pravoslavni, ne sme in ne more delati enako kakor misijonar v poganskih krajih.

Razmere, kjer deluje misijonar, so popolnoma različne od onih, kjer se deluje za cerkveno zedinjenje, a razen tega skuša misijonar doseči uspehe na drugačni način kakor cirilometodijski delavec, Zato ni čudno, če se mora cirilometodijski delavec boriti s popolnoma drugačnimi težavami kot misijonar. Predvsem mora biti cirilometodijski delavec bolj vsestransko izobražen, ker deluje med kulturnimi narodi, ki so že po svoji naravi zelo bistri. Zlasti so mu potrebne diplomatske spretnosti, ker si more samo z kako malenkostjo odbiti ves pravoslavni narod in se onemogočiti. Ta potreba je tem večja, ker so se razen Rusov in neznatnega narodiča Lužičkih Srbov začeli vsi slovanski narodi politično in narodno izživljati šele po svetovni vojni. Kakor mlad fant, ki se začne zavedati svojih umskih in telesnih sil, tako je tudi politično mlad narod često nepreračunljiv, nepreviden, bojevit in se dovolj ne zaveda odgovornosti za svoja dela. Spori bogve koliko naraščajev ožive, čim se stikajo politično mladi narodi kakor je to na ozemlju pravoslavni Slované. Taki spori med slovanskimi narodi, ki jih iz svojih sebičnih namenov podpihujejo tujci, so vedno velika ovira in nevarnost za cirilometodijsko delovanje. Izogniti se jim je mogoče samo z globokim in nepristranskim poznanjem zgodovine ter sedanjih razmer in z veliko spretnostjo ter obzirnostjo.

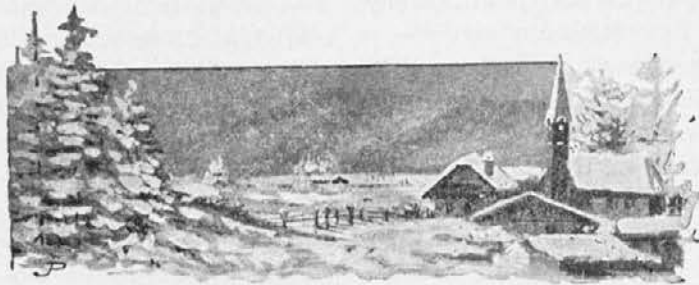
Cirilometodijski delavec mora v pravoslavni krajih paziti, da od tujcev nahujskani pravoslavni fanatiki z napačno razlago postav ne spravijo v ječo njega in njegovih vernikov ter s silo na podlagi zakona uničijo vse njegove uspehe. Misijonarje sicer tuintam tudi preganjajo, vendar pa jim ne delajo skoraj nikjer ovir postave, ker v nekaterih misijonskih pokrajinah sploh ni pisanih postav, kjer pa so, tam pa ima skoraj povsod zadnjo besedo poslanik ali konzul tiste države, na katero se naslanja misijonar. V poganskih krajih namreč tudi protiverske vlade, kakor je n. pr. Francija, iz političnih in gospodarskih razlogov podpirajo misijonarje. Zavedajo se pač te vlade, da bodo pogani, ko se pokristjanijo, s tem civilizirajo, kupovali svoje potrebščine v tisti državi, v kateri išče zaslonbe misijonar.

Misijonar tudi zelo lahko dela propagando za zbiranje denarnih sredstev med katoličani. Že besedi "misijonar" ni "misijon" vlečeta. Lahko navaja številke, koliko zamorčkov je odkupil, koliko pogani so pokristjanili, koliko novih kapelic je zgra-

dil. Kdor pa dela za cerkveno zedinjenje, ta ne sme svojih uspehov obešati na veliki zvon. Pravoslavni pazno zasledujejo naše katoliške časopise in če bi pravoslavni prenapetneži videli samo nekaj naših uspehov, bi skušali ves narod, zlasti pa pravoslavno duhovščino nahujskati proti katoličanom. Razen tega pa so uspehi cirilometodijskega delovanja tako svojevrstni, da jih ni mogoče zabeležiti s številkami. Zakaj s številkami ni mogoče dokazati naraščanja verskega življenja pri pravoslavnih, padanje predsodkov do katoličanov, zaupanje do katoliške cerkve in približevanje katoličanstvu. Še manj kaže odkriti vse tiste goreče pravoslavne, ki so se že zedinili, četudi katoličani med pravoslavni ne delajo nikake propagande za odpad od pravoslavja. Ljudje bi gotovo mnogo rajši dajali pri-

spevke za katoliške šole in bolnišnice v pravoslavnih krajih, če bi zvedeli za uspehe, ali več ko polovica uspehov bi bilo uničenih, če bi se o njih poročalo.

Cirilometodijsko delovanje je torej nekaj čisto drugačnega kakor je misijonsko. Delo za cerkveno zedinjenje ima svojevrstno metodo, svojevrstne težave in svojevrstne uspehe. Zato je jasno, da se naše gibanje ne more pridružiti misijonski pisarni in se zadovoljiti s posebnim koticom v kakem misijonskem časopisu. Če hočemo napredovati, moramo imeti svoj časopis. Imenuje se "Kraljestvo božje", izhaja v Ljubljani, Napoleonov trg 1 in stane letno 40 centov. Dolžnost je vseh, ki hočejo podpirati delo za cerkveno zedinjenje, da ga naročajo in pridno čitajo. Vnjem bodo našli vedno mnogo novih migljajev za to apostolsko delo.

PISMO RAFAELOVE DRUŽBE.

Pri družbi sv. Rafaela za zaščito slovenskih izseljencev se resno trudimo, kako bi rešili slovensko izseljeniško vprašanje. Pred vsem, kako bi vzbudili tu doma večje zanimanje za izseljeniško vprašanje in kako bi spletli večje in močnejše vezi med domovino in izseljenci po raznih delih sveta.

Tu doma se nam je posrečilo doseči že primeroma lepe uspehe. V Narodnem izseljeniškem svetu smo zbrali pod okriljem naše družbe že skoraj vse važnejše narodne organizacije in najodličnejše narodne može. Tu združeni zastopniki obeh slovenskih škofijstev, banske uprave, trgovske in delavske zbornice, kmetijske družbe, zveza slov. županov, ženske socialne zveze, zveze slov. bankirjev, mestnega županstva itd. Kako narod tu doma misli o svojih izseljencih, to je glasno in jasno pokazal lani z veličastnimi sprejemi, s katerimi je pozdravljal zastopnike francoskih in nemških Slovencev in letos ameriških rojakov. Kaj takega bi še pred tremi leti ne bilo mogoče doseči. Da, cela domovina se zaveda, kaj so za njo njeni izseljenci in kakšne dolžnosti ima do njih.

Kar sedaj treba je samo, da se isto in enako zanimanje za to Vaše in naše vprašanje zanese še med naše izseljence same, po vseh delih sveta, da se lotimo vprašanja rešiti skupno. Zato treba ožjih in daljših vez med Vami in nami. Naši izseljenci v Franciji in Nemčiji so se že začeli delovati v tej smeri. Organizirani so v ta namen. Take akcije treba sedaj še v obeh Amerikah, v Afriki in Avstraliji.

Zato se obrača družba sv. Rafaela pred vsem na Vas slovenski časnikarji v Združenih državah, da se Vi kot voditelji naroda, zavzamete za to idejo in nam pomagate jo izvesti.

Naša misel glede tega bi bila, da bi se ustanovile med Vami v Ameriki pararelne organizacije naše družbe sv. Rafaela, ki bi bile za ameriške Slovence to, kar je naša tu za domovino, — zastopstvo naroda za zvezo z domovino, kakor je naše zastopstvo naroda za zvezo z Vami. V vseh zadevah izseljenišтва bi se mi obračali na Vas, v vseh Vaših zadevah z domovino bi se pa obračali na nas.

Ta Vaša organizacija naj bi ne slonela toliko na nakem številnem članstvu, temveč bolj na odločnih rodoljubov, po posameznih slovenskih centrih, ki bi bili združeni v eno edinico pod skupnim glavnim vodstvom. Zadostovalo bi za posamezne nasebine, da bi imela vsaj v vsaki po enega zastopnika.

Delokrog teh odborov bi bil:

1. Priučevanje razmer med Vami glede ohranjenja slovenskega jezika in ljubezni do domovine zlasti v koliko Vam more domovina pri tem pomagati.

2. Priučevanje trgovskih in finančnih razmer, v koliko bi se dalo narediti večjih in tesnejših vez med Vami in nami. Na primer izvoz iz domovine naših trgovskih predmetov in uvoz sem k nam Vaših. Naše skupne finančne zveze so popolnoma zanemarjeno polje. Kulturnih zvez sploh nimamo. In drugih takih vprašanj je cela vrsta, ki bi bile v veliko korist za Vas in nas.

Naš Narodni Izseljeniški svet ima za svoje člane vse najboljše eksperte v vseh teh strokah.

Enako gre pogosto tudi ameriškim izseljencem tu doma za ureditve gospodarskih zadev. Mi bi pa posredovali tu za Vas enako.

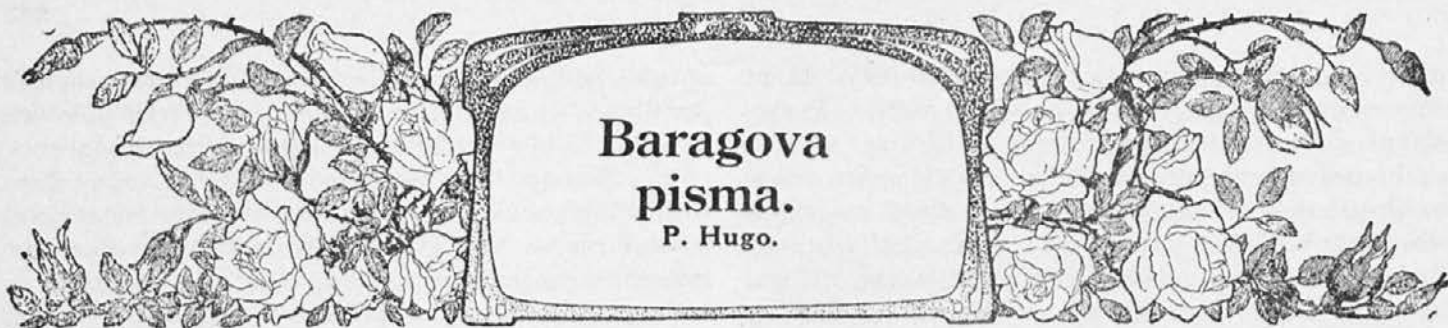
In tako je še marsikaj, kako bi bilo delo naše skupne zveze, od katerega bi imeli Vi in mi korist.

Poznamo Vaše razmere in vemo, da bi bilo organiziranje take organizacije zvezano z velikimi težavami in zaprekami. Vendar ako bi se našel mož, ki bi se hotel lotiti tega dela, bo gotovo vsnel in našel v večjih centrih par izobražencev in mož z dobro voljo, v manjših pa kake posameznike, ki bi hoteli to delo vršiti.

Prosim, da priobčite to naše pismo v svojem listu, da se začne med narodom o tem vprašanje razmišljati in dopisovati. Hvaležni Vam bomo za vsako uslugo v tej zadevi.

Sprejmite najlepše pozdrave iz domovine.

P. Kazimir Zakrajšek, predsednik.

Baragova pisma. P. Hugo.

ELJUBA Amalija: —

Preden sem zapustil Arbre-Croche, sem o tem misijonu sestavil dokaj obširno poročilo za vodstvo Leopoldinske družbe. Odveč se mi zdi in bilo bi v resnici nepotrebno delo, Ti to dolgo poročilo prepisati in Ti je doposlati. Saj sem itak ponovno prosil najinega skupnega prijatelja g. Lichtenberga, naj Ti to poročilo v izvorniku pošlje, seveda pod pogojem vrnitve.

Tu Ti znova pošiljam par peresc, kot spomin na Mali-Detroit, kjer sem v misijonu Arbre-Crocheja blagoslovil zadnjo kapelo na čast sv. Vincenciju Paveleskemu, ki ga posebno častim.

Le še par dni bom ostal v Arbre-Croche. Čakam le ugodne prilike, da pohitim na določeni mi kraj. O, to bo težav! Ze naprej se jih bojim. Bog mi daj srečen uspeh k njegovi božji časti in zveličanju duš, za katere je njegov preljubi Sin na križu umrl.

Vem, preljuba Amalija, da vsaki dan zame moliš. Prosim Te le, da pri svojih molitvah zame osredotočiš svoj namen v to, da Bog ustanovitev novega misijona ob Veliki reki s srečnim uspehom krona. Če bom tako srečen, da z božjo pomočjo ondi dobro vspem in skoraj pozidam misijonsko župno cerkev, obljubljam, da jo bom posvetil na ime prebl. Device Marije, ker to Kraljico vseh svetnikov pristrčno ljubim in častim, ter trdno upam, da neprestano zame in moj misijon Boga prosi in bo tim bolj prosila, če bo cel ta novi misijon njeni materinski skrbi izročena.

Prosi tudi Ti, preljuba Amalija, to ljubeznivo Mater usmiljenja zame in za moj misijon. Priporoči to mojo zadevo tudi drugim pobožnim dušam, posebno gorečim častivcem in častivkam Matere božje.

Pusti sv. maše brati, sv. obhajila darovati in druge pobožnosti opravljati v namen dobrega uspeha in ustanovitve tega novega misijona. — Z lepimi darovi, ki ste mi jih poslali bom mogel postaviti misijonsko župno cerkev in jo z vsem potrebnim zadostno opremiti. Zdaj mi izprosite še dober uspeh pri spreobranju ubogih paganov mojega bodočega misijona.

Končno pozdravljam vse ljube znance, sorodnike, prijatelje in dobrotnike. Ne morem jih vseh posamič imenovati, toda imam vas vse vedno v svojem srcu.

Z vso ljubeznijo

Tvoj pristrčno Te ljubeči brat Friderik s. r.
Arbre-Croche 25. avg. 1833,

Poročilo Leopoldinski družbi, ki tvori s tem pisnom eno celoto, je datirano isti dan. Amalija je je pustila dobesedno prepisati in oboje hranila kot dragoceni spomin na svojega brata. Ker vsebuje v kratkem vse, kar je Baraga na svoji prvi misijonski postaji med Indijanci doživel in dosegel, bo zanimalo čuti tudi to poročilo dobesedno. Takole se glasi:

Prečastito vodstvo Leopoldinske ustanove:

Sem na tem, da zapustim Arbre-Croche in odidem v kraj, ki sta mi ga previdnost božja in moji predstojnik določila. Z božjo pomočjo bom ondi skušal ustanoviti nov misijon v pouk tamkajšnjih (divjakov). Namera bo pač združena z mnogimi težavami. Gotovo se ne bodo vsi, morda niti mnogi divjaki spreobrnil k naši sv. veri, zlasti izpočetka ne. Vendar se izplača tja iti, da se vsaj nekateri otmo večnega pogubljenja, ki bi sicer ne bili rešeni, če bi duhovnik ne prišel mednje. Morebiti jih bo mnogo, ki bodo iz početnih hudih nasprotnikov vere z leti postali dobri kristjani. Tudi v Arbre-Croche je bilo tako. In zdaj so skoraj vsi Indijanci sperobrneni. Med njimi je mnogo takih, o katerih je bilo spočetka malo upanja. Točasno so pa zgledni kristjani. Kaj lahko se to v misijonu ob Veliki reki ponovi, kar Bog daj!

Predem zapustim Arbre-Croche, moram preč. vodstvu o tem misijonu podati še eno poročilo. Proti koncu julija sem se podal zopet na novo misijonsko potovanje. V sosednji vasi Arbre-Crocheja, ki je dokaj velika in vsa spreobrnjena, so Indijanci zgradili lično malo cerkvico, ki sem jo na svojem misijonskem potovanju 1. avg. na čast sv. Ignaciju Ljolskemu blagoslovil in v njej prvič maševal. Nato sem nadaljeval svoje potovanje in obiskal Manistic, kjer sem našel vse v najlepšem redu. Tamkajšnji kristjani krepko vstrajajo v molitvi in zvesto vršijo vse druge krščanske dolžnosti. Indijanci v Manisticu so do nekega starca, ki se še do zdaj ni spreobrnil, vsi kristjani. Neka mlada Indijanka je pred kratkim s severa došla v Manistic, trdno odločena, za vedno zapustiti dom in stariše in v Manisticu ostati, da postane kristjana, kakor tamkajšnji Indijanci. To izvoljeno dušo sem 6. avg. krstil. Odtod sem šel v Mali-Detroit. Začasa svojega prvega obiska 1. maja lanskega leta sem priporočil tamkajšnjim kristjanom naj si zgrade malo kapelo. Pri tem svojem drugem obisku mi je bilo v tolažbo, ko

sem res našel malo kapelico iz drevesnega lubja, ki sem jo 9. avg. posvetil na čast sv. Vincencu Paveljskemu, ustanovitelju Misijonske družbe. Istotako sem posvetil malo pokopališče za pokopavanje kristjanov, kar sem doslej tudi na vseh drugih vnanjih misijonskih postajah storil. Dne 12. avg. sem ondi krstil tri Indijance. Pred odhodom iz Malega-Detroita sem dal tamkajšnjim kristjanom priporočilno pismo na misijonarja v Green Bay, v katerem sem ga prosil, naj prevzame duhovno oskrbo teh kristjanov in skuša še preostale pagane tega kraja spreobrniti. Je bližje in zložnejše iz Green-Baya tja hoditi, kot iz Arbrecrocheja. A ko sem tem Indijancem prvič obljubil, da jih hočem obiskati, v Green-Bay še ni bilo nobenega misijonarja.

Na povratku sem se ustavil na Bobrovem otoku. A sem našel le malo Indijancev doma. Večna jih je odpotovala v Kanado, po letne darove angleške vlade. Njih kapelo sem našel le napol dovršeno. Tiste par kristjanov, ki sem jih topot našel, sem vprašal za vzrok, zakaj odlašajo z dogotovitvijo. Pripovedovali so mi, da so pagani na otoku še vedno tako sovražni veri. Če se kristjani lotijo dovršitve kapele, jim kole porujejo in razmečejo. Ko se jim je končno posrečilo kapelo do polovice dograditi, so jim zagrozili, da jo bodo zažgali, kakor hitro bo gotova. Zato nimajo veselja je dokončati, ampak so sklenili se umakniti preganjanju paganov, ter se preseliti v Arbrecroche. To namero sem jako odobral in pustil onim, ki so bili začasa mojega zadnjega obiska odsotni, sporočiti, da je moja želja, naj se vsi presele v Arbrecroche, kjer bodo mogli brez ovir živeti po svoji veri. V takem stanju je bil misijon na Bobrovem otoku začasa mojega zadnjega obiska. Točasno ne vem, kaj bodo tamkajšnji kristjani storili. Bodo-li ostali na Bobrovem otoku, ali se bodo preselili v Arbrecroche.

Potem sem se podvizal domov, ker sem slutil, da je morda med mojo odsotnostjo že moj naslednik prišel v Arbrecroche. In slutnja me ni varala. Preč. g. Simon Saenderl, duhovnik Družbe božjega Odrešenika in predstojnik redemptoristov v Ameriki je 6. avg. iz Green-Bayja, kjer je bival čez zimo, došel v Arbrecroche. Z njim sta prišla dva brata iste družbe, tretji je pa že deset mesecev tu. Kakor pravijo pride še več članov te častite in goreče družbe v Arbrecroche, ker nameravajo tu imeti središče svojega misijona. Zato bom lahko mirno in potolažen zapustil misijon v Arbrecroche, videč ga v rokah pobožnih in gorečih duhovnikov, ki bodo očetovsko skrbeli za novospreobrnjene divjake.

Prilagam malo karto enega dela Michigana. Na njej so zaznamovani razni vnanji misijoni, ki sem jih navedeno obiskaval.

Prvi (po času) teh vnanjih misijonov je La Grand Traverse, južno od Arbrecrocheja. Slaboten je

še. Le 19 krščanskih duš šteje. Tamkajšnji kristjani ne živijo skupaj, ampak so raztreseni, zato še nimajo lastne kapele. A so mi ob mojem zadnjem obisku tekočega meseca trdno obljubili, da se hočejo skupaj naseliti, nakar si bodo lahko postavili lastno kapelo. Tu je veliko paganov, ki so pa jako trdovratni in veri zelo nasprotni. Morda se bo mojemu nasledniku posrečilo jih več spreobrniti, kot sem jih mogel jaz.

Drugi (misijon) je na Bobrovem otoku, zahodno od Arbrecrocheja. Je precej močan, 55 kristjanov šteje. Od teh so se nekateri že v Arbrecroche preselili in morda bodo kmalu vsi isto storili. Tamkajšnjo kapelo sem nameraval posvetiti na čast sv. Frančišku Ksav., ko bi jo bila možno dovršiti.

Tretji (misijon) je v Manisticu dalje severozahodno od Bobrovega otoka. Šteje 33 kristjanov, ki imajo ljubko cerkvico, posvečeno Materi božji.

Četrti (misijon) je v Malem-Detroitu, z 28 kristjani in kapelo, posvečen sv. Vincenciju Paveljskemu.

Tako je stanje vnanjih misijonov Arbrecrocheja. Poleg tega ima misijonska župna cerkev v Arbrecroche, ki je bila od mojega prednika g. Dejeana, sv. Petru v čast posvečena, tri podružnice. Eno Matere božje, drugo sv. Pavla, obe od mojega prednika blagoslovljeni, tretjo pa sv. Ignacija Lojolskega, ki sem jo, kakor zgoraj povedano, 1. avg. blagoslovil.

Samo še nekaj malega o šegah in navadah divjakov v misijonskem okrožju Arbrecrocheja. Način življenja spreobrnjenih divjakov zelo sliči istemu belega plemena, posebno v tej vasi sami. Tam stoji že 30 dovršenih hiš, ki so sicer lesene, a solidne in udobne. Več drugih je v delu, ali domala dovršenih. Župna vas bo kmalu štela 50 hiš. Tudi po vaseh podružnic so Indijanci na mesto svojih bornih koč jeli graditi udobne hiše.

Indijanci v Arbrecroche se bavijo s poljedelstvom. A zemlja ni najboljša v tem kraju, je preveč peščena. Sejejo le koruzo (ki, jo ker nimajo mlinov, sami tarejo in nekako kašo kuhajo). Dalje sadijo sočivje in neke vrste buče, ki so zelo okusne. V vseh vaseh imajo tudi dosti prašičev in perutnine, v nekaterih tudi krave in konje. A te rabijo samo za ježo, ker še nimajo na razpolago zadostnih primernih kolovozov, da bi se mogli posluževati voz. Njih polja, ki si jih vedno sredi gozdov uredijo, so še prenova in od štorovja še premalo očiščena, da bi jih mogli orati. A tudi to se bo lahko kmalu godilo.

Njih glavni pridelek pa je sladkor, ki ga pridobivajo in vare meseca marca iz soka sladkornega drevesa. Ta sladkor sicer ni popolnoma bel, a skoro tako okusen kot beli. Vsaka indijanska družina, če se kolikortoliko giblje, proizvaja letno okrog

1000 funtov sladkorja, ki ga potem v Michilli-Mackinac proda po \$5-6 star cent. Tudi ribolov je eno njih prehranjevalnih sredstev. Michigansko jezero je jako bogato na ribah. Zato so vsi Indijanci tega misijonskega okrožja ob jezeru nastanjeni, niti eden ne biva v notranjosti dežele.

Vera paganskih divjakov te dežele je mešanica praznoverskih običajev in daritev. Pravi malikovavci so, a brez izključno v to določenih paganskih svečnikov. V vsaki paganski vasi so po eden ali dva, ki pri njih daritvah pojejo oz. kriče, ter na neki boben tolčejo, da se daleč naokrog razlega. Če kakega medveda ustrelje, ali kako orjaško ribo vjamo, plen skuhajo, ali speko, ter ga s hruščom in truščom darujejo, zdaj duhu ki je pod zemljo, zdaj onemu ki je v zraku, kakor pravijo. Nato žrtev skupno použijejo. Pri tem se navadno vpijanijo, če le morejo priti do žganja. Ako kdo zbolí, pokličejo daritvenega pevca, ki se ob njem zvija in dere, nakar sledi daritvena pojedina. Za te daritve navadno rabijo pse, ki jih koljejo in použijejo. Raznih praznovernih daritvenih predmetov imajo cele žaklje. Jaz sem veliko te šare, ki so mi jo spreobrnjeni divjaki nanесли, sežgal. Nekateri imajo tudi male hišne malike. V mnogih vaseh, sredi njih, se najde na dolgem drogu nasajena, iz lesa izdelana človeška glava. Ta malik, h kateremu se v mnogih svojih potrebah zatekajo, je z raznimi lapami nabešen.

O posmrtnem življenju imajo pagani te dežele različne pojme. Na mnoge sem naletel, ki verujejo, da duša obenem s telesom umrje, da je tedaj s smrtjo vsega konec. Drugi verujejo, da bo njih duša po smrti šla vzhajajočemu solncu nasproti. Tam se bo vse, brez razločka, ali so tu lepo, ali grdo žive-

le, sešle na nekem prijetnem kraju in se polne čutnega razveseljevanja radoval. Zopet drugi verujejo na neki kraj preseljevanja duš. Poznam nekega pagana, ki trdovratno trdi, da je že enkrat živel in da je sedanje njegovo drugo življenje. Če tu kak pagan umrje, polože ostali v njegovo krsto eno pipo s tobakom, en nož, živil itd. Od časa do časa prineso jedil na grobove, da bi se rajni ponoči lahko okrepčali. Poročajo se brez posebnih ceremonij in običajev, razen, da se medsebojno obdare s posteljino in obleko. Glede ženitve tudi nimajo kakega ustaljenega pravila. Nekateri možje imajo po eno ženo, drugi po dve, tri, štiri hkrati. Tudi ženske so, ki imajo po dva moža. Skupaj žive, dokler se jim zljubi. Če nočejo več skupaj živeti, se ločijo in kod drugod nanovo poroče.

Čustven značaj Ottawa-Indijancev je splošno naravno dober, mil. A jako so nagnjeni k pijančevanju. V pijanosti se kregajo in tepo do neredkih ubojev. Tukajšnji prekupei, ki so sami brezverci, jih skušajo po svoji moči ohraniti v paganstvu, da jih pijane tim lažje goljufajo. Predobro vedo, da se spreobrnjeni Indijanci pijači popolnoma odvedo.

Indijanci novega misijona ob Veliki reki, ki se ima ustanoviti, so istega Ottawa plemena. Zato menim, da so istega značaja in najbrž tudi istih šeg in navad, kakor Ottawa-Indijanci v Arbre-Croche. Če bi pa znal pri njih najti razlike in drugačne navade, bom, ko jih dodobra spoznam, prečastiti družbi sporočil.

Arbre-Croche 25. avg. 1833.

Friderik Baraga, s. r.
misijonar.

NI ŠE PRIŠEL TISTI ČAS . . .

Rev. P. Evstahij, O.F.M.:

Ni še prišel tisti čas,
da bi mogel peti,
srečen božji zroč Obraz,
dar ljubezni sveti . . .

Treba je trpeti še
na poskušnje kraju,
preden se nebo odpre,
blagor v večnem maju! —

Kakor v vetru rahel list
v stiskah duh trepeče — — —
Hočem biti blag in čist,
vreden rajske sreče!

BOG ME LE POSKUŠA!

Kadar duša čuti
skrb in težke dni,
ko viharje slutí,
upa ne zgubi . . .

Bog me le poskuša! —
Naj se spokorim!
Srce bol okuša,
da bo srečno ž Njim . . .

Minnetonka.

(Indijanska povest iz Baragovih časov.)

P. Bernard Ambrožič, O.F.M.

(Dalje)

PETNAJSTO POGlavJE.

“Oče, krst!”

Učil je oče Banága in izlival v besede vso veliko ljubezen svoje globoke duše. Dopovedoval je, kako dober je Veliki Duh, ki je poslal svojega lastnega Sina, da ubogim zemljanom pokaže pot v lepšo in boljšo domovino. Ne pozna Kristus Gospod razlike med belo in rdečo kožo, za vse ljudi, bele in rdeče in črne je dal zadnjo kapljo dragocene krvi. Verujmo vanj brez omahovanja in častimo ga s takim življenjem kot nam je on sam naročil. Ni nam samo naročil, tudi pokazal nam je, kako bomo mogli dopasti Bogu . . .

Učil je oče Banága in pripovedoval z neizmerno toplo besedo, kako se je božje Dete rodilo v betlehemske hlevcu, kako je rastle iz deteta v mladeniča, iz mladeniča v moža. Trepetalu mu je v glasu, ko je slikal bičanje, s trnjem kronanje in pribijanje na križ. Ustanovila se mu je zopet beseda, ko je kazal na častljivo vstajenje Gospodovo in njegov slovesni vnebohod.

Učil je oče Banága in opazoval stare in mlade učence, kako se prijemlje beseda veselega oznanila njihovih src. Zadovoljen je bil. Vseh oči so visele na njem in z odprtimi usti so zajemali v preproste duše blagoslov odrešenja. Z največjo pazljivostjo so skušali ohraniti v spominu dogodek za dogodkom, nauk za naukom.

Ni dvoma, da je bila Minnetonka najbolj verna poslušavka med učenci in učenkami Črne suknje. Skoraj ves nauk ji je bil sicer znan, vendar se ji je zdel ves nov in še vse lepši, odkar ga je slišala naravnost iz misijonarjevih ust. Nihče si ni tako dobro zapomnil prelepih resnic in naukov za življenje kot Minnetonka. Ko je misijonar izpraševal in se skušal prepričati, koliko je ostalo v spominu poslušavcev, je marsikedar zastoj čakal na pravilni odgovor, dokler se ni obrnil do Minnetonke. Ona je znala odgovor na vsako vprašanje in je vedno rada pomagala drugim iz zadrege.

Oče Banága je seveda kaj hitro opazil, da se Minnetonka med vsemi najbolj odlikuje. Posebej

se je zanimal zanjo in se je dal poučiti o njej in njeni rodovini.

Zaskrbelo ga je, ko je zvedel, da je ravno Minnetonkin oče najhujši nasprotnik Kristusove vere. Zaslutil je, da čaka blago dekle še jako težka življenjska preizkušnja.

Učil je oče Banága in se veselil uspehov, ki so se tako upapolno obetali. Kar pod milim nebom je učil, ker ni bilo drugega primerne prostora. Imeli so sicer že odbran prostor blizu glavarskega wigwama sredi vasi, kjer je imela zrasti cerkvice. Toda to je imelo biti šele po odhodu očeta Banáge. Res je sicer, da je bilo potrebnih le kak dober teden dni za novo hišo božjo, zakaj tako preprosta stavba kot so bile tedanje indijanske cerkvice, ne potrebuje velikih mojstrov, pa tudi ne mnogo časa ali denarja. Pod vodstvom samega očeta Banáge, Kitči Šande in obeh gostov od Krivega Drevesa bi šlo delo kaj hitro od rok.

Že so se bavili s to mislijo, toda misijonar je nasprotoval. Tako malo časa je imel in tega je hotel dobro izrabiti za pouk.

“Ko odidem, lahko začnete. Sosedje od Krivega Drevesa vam bodo pomagali in njihov misijonar bo prišel, da vam jo blagoslovi.”

Učil je oče Banága in vseh oči so visele na njem. Naenkrat so se nemirno zganili učenci in se zagledali v daljavo. Prekinil je pouk misijonar in vprašal, kaj se godi.

“Orlovski Kljun prihaja s četo oboroženih.”

Nekoliko je osupnil oče Banága in Kitči Šanda je planil na noge. V hipu je bil tik ob misijonarju in spregovoril ž njim dve, tri tihe besede. Med tem so bili že vsi možje na nogah in videlo se je, da čakajo povelja iz ust svojih dveh novih voditeljev.

Stegnil je roko misijonar in kratko dejal:

“Sedite!”

Ubogali so in vsi občepeli v mehki travi.

Kitči Šanda je povzel besedo:

“Niso pijani, ne bodo se spozabili. Vprašamo jih, česa žele.”

Tako so jih pričakovali, mirno in molče. Približali so se prihajajoči in obstali deset korakov od gru-

če. Za hip so se gledali brez besede, potem je dejal oče Banága:

“Naj pridejo bliže naši bratje in prisedejo poslušat. Za vse je moja beseda in vsem sem prinesel poslanje Velikega Duha. Slavni podglavar, spoštovani Orlovski Kljun, naj ukaže svojim vojnikom, da odlože ognjene palice in bojne sekire. Nismo vojniki danes in ne iščemo krvi. Miroljuben je naš prihod in v ljubezni zborujemo. Ničesar se nima bati Bobrov otok, zakaj Kristusov nauk se ne oznanja z orožjem, temveč z besedo ljubezni in miru. Odložite orožje in pridružite se nam!”

Mehka beseda je našla svoj cilj. Trda upornost je izginila z mnogih obrazov in novost dogodka je odražala na licih zanimanje in radovednost.

Orlovski Kljun se je zavedel svoje važne naloge in je spregovoril. Nervozno mu je tekla beseda, trgali so se mu stavki. Visoko mu je uhajal glas, da se je slišalo, kot bi večala in se cvileče ujedala uporna ženska, tako malo moškega je bilo v podglavarjevem govoru.

“Ne marajo bobrovski vojniki za Črne suknje in njihove besede. Ne bomo odlagali podedovanega orožja pred vašim Kristom . . . Imamo svojo vero, vero naših očetov, in ni nam treba bledoličnih podlasic, da bi nam ukazovale, kaj naj verujemo . . . Prihajamo v imenu Bobrovega otoka, prihajamo vsi vrli vojniki te zemlje, da povemo ob spremstvu naših pušk in bojnih sekir: ne bo Bobrov otok redil krščanskih pritepencev in ne bo trpel domačih odpadnikov na svojih tleh — — —”

S tako zaletavostjo je izcvilil iz sebe te besede, da mu je zmanjkalo sape in se je moral oddahnuti. Ves zaripel je bil v lica in prsi so mu plale v komaj zadrževanem gnevu.

Zganilo se je med sedečimi na tleh in nalahno mrmranje kot izraz nezadovoljnosti je šlo skozi zrak. Toda Kitči Šanda je mahnil z roko in takoj so vsi onemeli. Orlovski Kljun si je opomogel in je nadaljeval:

“Imate odbran prostor za hišo molitve, tako so nam pravili. Nikoli ne bo zrasla do strehe, dokler vodi desnica Orlovskega Kljuna pota naših bojnih sekir. . . Prišli smo, da vam vsem trdno odločeni svojo voljo povemo. Naše orožje je priča naših besed. Nič več ne bomo govorili, nadalje vam pokazemo v dejanju, kako resna je naša volja.”

Umolknil je in oče Banága je hotel odgovoriti. Toda Orlovski Kljun je srdito še enkrat ošinil gručo na tleh in zamahnil na odhod. Četa vojnikov se je obrnila in odšla trdih korakov. Oče Banága je pa dobro opazil, da je zadnji podglavarjev pogled, poln divje jeze in sovraštva, veljal njegovi lastni hčeri, mnogo preizkušeni Minnetonki . . .

Zaskrbelo je moža božjega in vztrepetalu mu je srce.

Takrat je spoznal bistri Kitči Šanda vso bridkost položaja in je namignil misijonarju, da bi rad spregovoril. Prikimal mu je oče Banága in radovedno prisluhni. Kitči Šanda je rekel:

“Bratje! Vidim, da vas čakajo bridki dnevi. Ne morete več zatajiti Krista, ki ga je oče Banága prinesel med vas.”

“Ne moremo in nočemo,” se je oglasilo iz zбора. Kitči Šanda je nadaljeval:

“Čast vašim besedam. Vedel sem, da ste mojih misli. Gotovo je, da mora krstna voda oblitati vašo čela. Pa zopet je gotovo, da se nasprotnik ne bo premislil. Orlovskega Kljuna poznate bolje ko jaz. Še ima pristašev in ž njimi bo storil vse, da obdrži in utrdi oblast.”

“Tudi mi imamo puške in bojne sekire!”

“Imate, vem. Nimate se bati poraza. Vendar vam ne bi svetoval. Tekla bi bratovska kri. Predragocena nam je, da bi prelivali brez potrebe. Krist ne želi boja in vojske.”

Silijo nam jo, ali Krist ne dovoli obrambe?”

“Dovoli, o brat! Pa le, če drugače ne gre. Poslušajte me mirno, da vam povem. Napadli vas bodo in vi se, postavim, branite z orožjem. Recimo, da zmagate, kar lahko verjamem. Pobili jih boste in v grehah bodo stopili pred Krista. Če jih pa pustite živeti, bodo imeli čas, da spoznajo krivičnost svojih dejanj in se pozneje zapišejo Kristu.”

“In mi naj poginemo brez boja pod njihovim ognjem?”

“Ni treba bratje! Tega ne zahteva Krist. Toda jaz vam prijateljsko svetujem, da se umaknete s tega otoka in se preselite v kraje, kjer boste lahko v miru in zadovoljnosti služili Kristu.”

Z odprtimi ustmi so strmeli vanj, beseda jim je zastala na jeziki. Tako nepričakovano je prišel ta nasvet, da niso vedeli, če se Kitči Šanda norčuje ali ima zanje pripravljeno posebno iznenadenje. Bral je v njihovih očeh to vprašanje Kitči Šanda in ni hotel zavlačevati.

“Bratje! V imenu svojega očeta, glavarja ob Krivem Drevesu, in v imenu cele naselbine Krivega Drevesa vas vabim, da se preselite k nam. Našli boste bratovski sprejem in lepo življenje boste imeli ondi.”

Nastala je globoka tišina. Tehtali so nasvet in povabilo Kitči Šande in tehtnica njihovih misli se je živahno razzibala. Oba konca vodoravnega vzvoda sta v hitrih zaporednih mihljajih izmenjaje padala globoko navzdol in se zopet skoraj sunkoma dvigala nad počivališče.

“Oče Banága je ves čas z zadovoljstvom poslušal Kitči Šandove besede in je radoval mladeničeve razboritosti. Sedaj se mu je zdelo, da mora tudi sam nekaj reči.

“Otroci moji, Kitči Šanda vam je dal izvrsten navet. Zelo moram pohvaliti gostoljubnost naših ljubih bratov ob Krivem Drevesu. Sprejmite povabilo in pričnite se odpravljati na pot. Moj čas je itak silno kratko odmerjen in vsak dan me obdajajo večje skrbi zavoljo odhoda na sever. Najlažje se premoste vse te težave, ako res odidete h Krivemu Drevesu, da vas ondotni misijonar do dobra pouči in krsti. Jaz sem sprejel vaše nujno povabilo na Bobrov otok največ zavoljo glavarja Minnowa, o katerem ste mi pravili, da je zelo slab. Hvala Bogu, sedaj se malo bolje počuti. Vendar njega lahko krstim tu, ker bi mu potovanje utegnilo poslabšati stanje. Drugi pa mislim, da boste vsi lahko počakali na Krivo Drevo.”

Nihče ni opazil, kako se je vznemirila Minnetonkina notranjost . . .

Že je bila mislila deklica, da je čas njenega odrešenja pred durmi. Toliko je hrepenela, toliko trepetala. Toda dan, ki ima prinesiti blaženo uro, se je zopet umaknil v nedogled.

Da, v nedogled! Saj ne more upati, da jo bo oče pustil oditi! Tako velika skupna selitev se ne bo mogla izvesti prikrito. Orlovski Kljun bo sicer gotovo rad dovolil drugim, da se izselijo z otoka, toda družinski ponos mu bo narekoval, da zabrani odhod lastni hčeri. Z oboroženo silo jo bo hotel obdržati na otoku. Gotova stvar je to in boju se ne bo mogoče izogniti ne na ta in ne na oni način.

Divje je vzvalovala Minnetonkina duša. Zakaj mora biti ravno ona, uboga deklica, zapletena v toliko mrež in obenem ovira za miren izhod iz težav? Spet ji je prišlo, da bi zasovražila sama sebe kot v onih strašnih dneh, ko še ni vedela za Krista in njegova čudovita zdravila. Grebla je sama vase, zopet se je izgubila v temi in ni videla lučke, vodeče proti izhodu . . .

Med tem so se dalje posvetovali in mnogo govorili o preselitvi ob Krivo Drevo. Sklenili so, da bodo sprejeli povabilo Kitči Šande in so delali načrte za selitev.

Minnetonka ni čula nobene besede in ko so se razhajali, ni vedela, zakaj je bilo toliko živahnega govorjenja med njimi.

Ostala je sama in ni se mogla dvigniti od tal kot bi jo silna peza tlačila navzdol.

Opazil je nekaj nenavadnega na njej oče Banága in pristopil.

“Kaj tuhta moja hči, vrla Minnetonka? Zakaj so posinela njena lica, čemu ugaša jasnost njenih pogledov,”

Kakor bi se ji odtrgala beseda od kamenitega hriba, je zaječala v odgovor:

“Oče, krst!”

“Ali ne moreš z drugimi do Krivega Drevesa? Le nekaj dni bodo vzele priprave, nekaj nadaljnjih

poukov tam doli, potem boste vsi krščeni obenem z veliko slovesnostjo. Počakaj in potrpi, ne bo ti žal!”

Odlomila se je sama od sebe, sunkoma dvignila roki in jeknila v drugič:

“Oče, krst!”

Omahnila je in padla z licem na zemljo tik ob noge začudenemu očetu Banági.

Jasno je moralo biti božjemu možu, da je zakrita v Minnetonkinih jekih skrivnost. Poklical je od ljudi Kitči Šando in se že sam sklonil, da dvigne deklico od tal.

Nekoliko se je opomogla. Ko jo je krepki Kitči Šanda nalahno podprl z desnico, se je zazrla v ljubeznive poteze misijonarjevega obličja in pričela je upati.

“Oče, ne morem čakati krsta ob Krivem Drevesu. Pripravljena sem, ti veš. Krsti me danes!”

“Vem, hčerka moja, pripravljena si. Toda povedati moram naravnost: ravno tebe se bojim krstiti, ker je tvoj oče Orlovski Kljun. Slišala si, kako je govoril. Zdi se mi, da si ti prva, ki bi se morala izseliti, in zadnja, ki bi jo smel krstiti na tem otoku.”

Minnetonki je spet zaplesala črna tema pred očmi.

“Odpeljem jo sam, oče! Jutri zgodaj jo vzamemo s seboj, ko spremimo tebe. Pozneje pridejo drugi.”

Tako je dejal Kitči Šanda in oče Banága ni nasprotoval.

Z največjim naporom duševnih sil je skušala Minnetonka razumeti nasvet. Toda ni se pomirila. Zaslutila je, da je nastopil večji hip njenega življenja. Vedela je, da ne sme biti slaba v tem hipu. Šla je z roko preko čela, kot bi z eno samo potezo hotela pomesti vso temo svojih misli, in je dejala:

“Dajte mi premisliti!”

Obstali so kot nemi vkovani v zemljo; oče Banága in Kitči Šanda nista odmaknila oči od nje, ona je zrla vtla in v prsih ji je burno valovalo.

Duša ji je govorila:

“Na tej zemlji si grešila, na tej zemlji te mora doleteti odrešenje. Tu je legla náte črna tema, tu te mora oblitati svetloba.”

In še to si je dostavila v mislih:

“Že sedaj se misijonar obotavlja, ker ve, da je moj oče Orlovski Kljun. Kaj bi dejal, če bi vedel, kako mi je oče zažugal! Ne verjel bi, da sem pripravljena, vzeti nase očetovo kazen. Ne mogla bi mu dopovedati, da koprnim po tisti kazni, ker ž njo bo moje odrešenje popolno . . .”

Dozorel je v njej kot skala močan sklep in je izpregovorila, da ni bilo več slabosti v njeni besedi:

“Bežala bom z vami nocoj ali jutri, o polnoči ali opoldne, pa samo pod pogojem, da prejmem krst pred odhodom!”

Spogledala sta se misijonar in mladenič. Nista mogla razumeti, odkod ta odločnost, ali obema je bilo toplo ob njej.

Nehote se je ozrl oče Banága, da bi odkril najbližjo vodo, jo zajel in omočil ž njo Minnetonkino čelo. Tako ga je ganilo dekličino koprnenje. Toda zavedal se je, da ne sme le srcu prisluškovati.

“Naj mi pove moja hči, zakaj mora biti izpolnjen ta pogoj. Odkod ta silna želja po krstu?”

Samo hip je Minnetonka iskala odgovora. Bil je hip težkih dvomov. Kako naj odgovori, da ne uniči zadnjega upanja, da ne bo dala misijonarju nove opore v njegovem obotavljanju . . . ?

“Ali bi se Krist obotavljal, če bi stal na tvojem mestu, moj oče?”

Izredno je iznenadil odgovor misijonarja. Ko je premišljeval upiral pogled v Minnetonkino oko, zroče naravnost vanj in pričakujoče odgovora na odločilno vprašanje, so koprneli v njem zadnji pomisleki kot gine sneg pred toplim žarkom pomladnega solnca.

“Višje navdahnjenje je jeknilo iz nje,” tako je pomislil.

“Dekle, Amalija ti bo ime, kot je ime moji srčno ljubljeni sestri. “Krstil te bom nocoj ob enem z glavarjem in ves zbor mojih učencev in učenk naj bo priča. Kitči Šanda bo boter obema, ker ni krščene ženske na otoku.”

Minnetonka je zdrknila na kolena in vzklik sreče ji je zamrl v grlu, preden je mogel na dan.

* * *

Silna živahnost je zavladovala med wigwami. Celopoldne je vrelo kot v mravljišču. Pripravljali so se na selitev in še vedno mnogo razpravljali o tem. Ali bo vse prav ali ne?

Pa se je tudi raznesla novica, da bosta krščena pred nočjo Minnow in Minnetonka. Potem bo slovo očeta Banáge, ki se je zavaljo izpremembe načrtov odločil, da jutri pred dnem odpotuje. Mnogo so govorili o Minnetonki, čeprav niso vedeli, da misli tudi ona drugo jutro na pot.

Prišel je večer in oče Banága je sklical verne k molitvi in pouku. Obenem je napovedal slovesni krst glavarja in podglavarjeve hčere. Oba sta bila do dobra pripravljena, saj ju je mož božji celo popoldne učil in pripravljaj na sveto opravilo.

Oče Banága in Kitči Šanda sta bila prepričana, da bo vse poteklo brez nevarnosti. Ne bo se zvedelo preko noči v nasprotni tabor, pred novim dnem bo pa Minnetonka na varnem. Minnowu in njegovim pa ne bodo branili na pot.

Slovesno razpoloženje je vladalo med vernimi učenci očeta Banáge in z neugnano radovednostjo so čakali trenotka, ko bodo prvič videli krst. Komaj so tlačili v sebi vstajajočo zavist do dveh srečnih, zakaj vsem je srce koprnelo po enako blaženi uri.

Oče Banága je nagovoril v prelepah besedah zbrano čredico, posebej Minnowa in Minnetonko. Potem sta skupaj in glasno molila apostolsko vero in Oče naš ter naredila krstno obljubo. Sklonil se je misijonar nad Minnowa in mu govoril: “Andrej jaz te krstim v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha!”

Obrnil se je do Minnetonke, klečeče na tleh kot v zamaknjenosti. Obstal je za hip kot bi se obotavljal. Nastavil ji je vrč na čelo in nežno mu je trepetal glas, ko je izpregovoril: Minnetonka Amalija, jaz te krstim v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. . .

(Dalje)

Baraga.

(Dramatičen prizor.)

P. Roman, O.F.M.:

Dva šotora, sredi med njima stražni ogenj. Ob ognju stoji INDIJANEC s perjanico in poje enoličen napev:

O kam naj gremo,
o kam naj gremo!
Naše sinje nebo
ni več prosto.
Prostrane dobrave
niso več naše.
Beli nam žganja in belo pijačo,
ta ogenj tekoči dajo
in zemljo nam jemljo
in zemljo nam jemljo.
S pestni nas bijejo . . .
Samo eden je, ki živi za nas,
samo eden je, ki ljubi nas.
Naš beli brat, naš veliki oče
Banaga.

Dva skavta (prideta iz šotora)

I.S.: Kaj tako otožno poješ, ti moj rudeči brat, ti Volk srebrni, ki bojazni ne poznaš in ki si ponos slavnega rodu otavanskega?

INDIJANEC: Čula sta mojo pesem otožno. Ni več tako. Pa nekoč je bilo. Ne vesta, kako hudo. Jemali so nam zemljo, nad nami so trgali naše nebo, gozdove so naše požigali, deklice naše, ki so kakor cvet, so ropali nam iz zbora deklet.

II. S.: Pa niso nič Vaši branili se?

INDIJANEC: Branili pač, tudi kleli so, toda beli jim tako pijačo dajo, da meša jim srce in glavo. Kot strup, ki žge, pa ne umori in dela junaka blaznega.

I. S.: Mi tega danes ne pijemo. Pijačo strupeno sovražimo

III. in IV. skavt prideta izza šotorov:

Kaj govorite tako glasno!
O čem Vam teče govorica,
da vam gorijo vaša lica?

Ti, Črni panter, povej nam to!

I. S.: Naš brat rudeči rodu Otava je pesem otožno glasno pel in tudi nama je spanec vzel. Prosimo ga, da nam zgodbe pove iz davnih, preteklih časov.

VSI TRIJE: Povej nam, govori, kako je bilo tedaj vam tam, kjer bivoli so

- in temni gozdovi brez meja
in širne gladine brezbrzihih voda?
Čipeva rod in Otava rod —
saj znana sta danes tudi drugod
po velikem možu, ki vodil vas je.
Slovenec — Banaga bilo mu ime.
- INDIJANEC: Če čas vam dopušča in ljubo vam je,
poslušati zgodbe davnine,
Srebrni volk pripravljen je
obujati vam spomine.
- I. S.: Seveda, seveda nam drago je.
II. S.: Ne veš, da skavti ljubimo vas?
III. S.: V tvoji družbi prijeten bo čas.
- INDIJANEC: Vidiš to sliko, ki steno krasi?
I. S.: Vidim, brat moj, pa pusti le to!
II. S.: Ti Mali panter, kje tvoja modrost?
III. S.: Zgodba njegova začena se tam.
- IND.: Da, zgodba davnine se prične
s tem možem vaše drage zemlje.
Banaga bilo mu je ljubo ime.
- II. S.: Tudi mi ga danes spoštujemo.
Njegove spomine praznujemo.
- I. S.: Naše uboge zemlje sin —
majhna je, a ne brez višin.
In kakor te gore kipe v nebo,
tako tudi naši možje rasto.
- III. S.: Zgodbo prični in govori nam,
Volk srebrni, kako bilo tam,
kjer danes stroji pojejo,
kjer danes hiše v nebo se pno.
Ljudje za pokoj več ne vedo.
- IND.: Dovolj, da vam orišem moža,
ki vaše dežele veliki je sin.
Postave je gloke in vitke bil,
obraz plemenit, v lase že siv,
oči pa kot ognja dva, bliska dva,
ki v sebi vse zrcalita.
Ogenj bil je v teh očeh
in smeh tako nežen na licih teh,
okoli ustnic dobro le.
O trdoti to srce ničesar ne ve.
- I. S.: In če je pozna, jo le za se.
IND.: In kadar je on govoril vam,
kakor da hoče, da vse otme.
Resnico oznanjal, krepost učil,
sam zase preprost in vedno mil.
Uboštvo, ki trlo naše je —
on ga je lajšal, brisal solze.
Za se počitka ni poznal,
Le delo in trud je sebi jemal.
- III. S.: Kako pa z vami govoril je?
Kako se naučil je vaših glasov,
ki nam tako, skrivnostno zvene?
kakor v sijaju gorelo je vse.
- IND.: Saj to vam je čudež.
Ne vem, kako vam povedati.
Očetje naši so znali le
Čipeva glas in Otava glas.
Glasov Otava le sedemnajst je
in ti se potem sestavljajo,
umetno zopet razmikajo.
- I. S.: In kako le je on prišel na to?
IND.: Poslušal naš je z ljubeznijo
in pisal si je znamenja
dan za dnem z vnetostjo,
da čudile so se naše oči.
Poslušal pojočih deklic je glas,
poslušal žena govoric
in starih mož modrost.
- II. S.: Kaj pa potem naredil je,
ko zbrane imel je glasove?
IND.: Začelo se čudo za čudom je.
Govoril je z nami po naše.
Beseda je sprva tekla trdo,
- pozneje pa vedno bolj mehko
in kakor pesem lepo.
- III. S.: Kako vas potem je resnice učil,
potem, ko jezika skrivnost je odkril?
IND.: Nato je naše malčke zbral.
To deco drobno je učil
kakor angel z nebes ves potrpežljiv.
- I. S.: In kje je le moč iskal ta mož?
IND.: Seboj je nosil čudežno stvar.
Rekel nam je, da je to altar.
Tam beli kruhek je daroval,
besede skrivnostne šepetal,
nato razlomil in nam razdal.
Obličje pri tem mu je bilo resno.
in oči so sevale taok lepo.
- II. S.: Toda kako je deco učil,
da ni pozabila, kar je on gojil?
IND.: To bilo tako preprosto je,
da zdi se, da nič posebnega ni.
On svoja znamenja nam je dal
in naše besede razdelil je
na znamenja ta, tako učil
je deco lepo in dan za dnem
nad vse ljubeče in skrbno.
In deca staršem resnico je dala,
pred pozabljenjem jo očevala.
- I. S.: In kakšne knjige so bile to?
IND.: Čudne zelo in nič lahke.
Besed nad sto in sto in še več.
In Čipeva glas je postal domač,
ker zraven povedano je bilo,
kako se besede razumejo.
- II. S.: Povej, kako se čuje tvoj glas?
Če našemu kaj podoben je,
bi radi vedeli tu pri nas.
- IND.: Kako naj Vam povem le-to?
I. S.: Jaz imam tu molitvenik.
To nam po vaše povej sodnik.
IND.: "Katolik anamie masinaigan"
Tako je pri nas bil imenovan.
- II. S.: Kako so čudne besede te.
Ne morem si zapozniti je.
IND.: To tudi ni treba vam, bratje vi.
- III. S.: Velik mož je Baraga bil,
Bil je apostol in učenik
in iz ljubezni resnice srednik,
na strmem potu vesten vodnik.
- IND.: Zato spomenik ima pri nas.
Pa ne le iz bron in kamena,
tako kot je navada pri vas
V naših srcih on živi
kot pesem, kot zgodba, ki ne umrje,
gre iz roda v rod
in večno cvete.
- SKAVTI: In mi smo ponosni, da naš je rod —
majhen in malo znan povsod —
dal vam tega apostola,
moža svetosti, učenega.
- IND.: Vaše gore so rodile ga,
naše ravni izklesale so ga.
Vaša ljubezen je prva bila,
naša ljubezen kot ogenj vsa.
Doma je zanj preozko bilo,
široko je naše sinje nebo.
Modrosti kelih pri vas je pil,
pri nas iskrenosti se je naučil.
- SKAVTI in INDIJANEC:
Hvala ti, mož, apostol, svetnik,
ti bodi našim dnem vodnik.
Ti bodi našim dušam pot,
da nikdar ne vzljubimo greha in zmot.
Ti naših gora ponosni sin,
češčen, blagoslovljen je tvoj spomin!

Doma in po svetu.

P. Hugo.

Izredni povod spreobrnjenja.

Neki indijski misijonar poroča: Dve protestantski ženi ste prišli h katoliškemu misijonarju prosit sv. krsta. Po njih natančnejšem izpraševanju, kaj ju je dovedlo do tega sklepa, ste izpovedali, da se jima je v spanju prikazal belo oblečen mož, z gorečo bakljo v roki in jima dejal: Če hočete biti res srečni in najti pravo pot, morate postati katoliške in se dati krstiti. To je bil povod, da ste poiskali katoliškega misijonarja. Ko jima je ta pokazal podobo sv. očeta, ste vzkliknili: "To je tisti mož, ki se nama je v spanju prikazal in nama povedal, kaj morave storiti, če hočeva biti srečni.

Ameriški podpredsednik katoličan.

Točasni ameriški podpredsednik Charles Curtis je rojen in krščen katoličan. Rojen je bil v župniji Brezmadežne v Kansas. Istotam ga je 15. apr. 1860 krstil takratni tamkajšnji kat. misijonar Rev. Dumortier. Curtisi so deloma indijskega pokoljenja. Sam sedanji podpredsednik je kot deček še živel v rezervaciji indijskega plemena Kawin. Da je on danes metodist je vzrok zgodnja materina smrt. Tri leta je imel, ko mu je umrla. Nato ga je stara mati, ki je bila metodistinja, vzela k sebi in metodistovsko vzgojila. Podpredsednik to ve, a zaenkrat ne misli na kako spremembo. Bi mu znalo nerodno hoditi, če bi kedaj za predsednika kandidiral. A za slučaj, da bi

se Mr. Hooverju kaj takega pripetilo kot Mr. Hardingu, bi avtomatično dobili predsednika, ki je vsaj kot katoličan krščen.

Žalosten napredek.

Leta 1920 je bilo v Združenih državah 508.588 ločenih. Lani pa 1.062.726. Pred desetimi leti je bilo ločenih moških 235.284, ali 0.6% vseh moških, od 15. leta dalje. Ločenih žena pa 273.304. Lani je bilo ločenih mož 489.570 ali 1.1%. Ločenih žena pa 573.148 ali 1.3%. Velika večina teh raztrganih zakonov je bilo civilnih, zato ni čuda, če ni držalo. So pa med njimi žal tudi katoliški ločenci, ki so si pri altarju obljubili zvestobo do groba. Večina teh gre istotako na račun civilnega zakona. Ker je ta pred državo in v javnem življenju cerkvenem ravnopraven, ne pa seveda pred Cerkvijo, je to mnogim katoličanom v potuho.

Kdor zna ceniti sv. mašo.

Mi razvajeni in duhovnih dobrot presiti tega več ne znamo. Morali bi iti v šolo h kristjanom misijonskih dežel. Kaj je njim sv. maša, nam priča sledeči zgled iz indijskih misijonov: Iz Biraidakuni v Indiji poroča neka katehistinja frančiškanskih sester misijonark Marijinih o pobožni kristijani, ki je nikdar ni manjkalo pri nedeljski službi božji. Neke nedelje, pa ji je povodenj odrezala pot do cerkve. Ko pride s svojim otročičkom v naročju do grabna, preko katerega je vodila pot k cerkvi, vidi, da se vali po njem cel potok. Pa se obrne, češ,

danes ne bo nič, ni mogoče. Otroka si priveže na hrbet in se požene v vodo. Kajpada sta bila oba docela premočena, ko je priplavala na drugo stran. Na še precej dolgi poti do cerkve sta se v vročem indijskem solncu oba posušila. Po sv. maši se je vsa srečna, da je mogla vendar biti pri sv. maši, po isti poti in na isti način vrnila domov.

Pet dominikancev vtonilo.

V reki Ottawa, v Kanadi, je 1. sept. vtonilo pet mladih dominikanskih duhovnikov. Rešil se je le en brat, ki je podrobno opisal grozno nesrečo. V Luskvillu 25 milj od Ottawa, Ont., imajo dominikanci svoj počitniški dom. Ker so šle počitnice k koncu so hoteli patri zadnje dni dobro izrabiti. Po sv. maši imenovanega dne, so zasedli motorni čoln, da se prepeljejo čez reko. Tri četrtine so jo imeli že za seboj, ko z grozo opazijo, da vedno več vode prihaja v čoln. Voditelj zmanjša brzino čolna, misleč, da je ta kaj kriva. To pa je bilo še slabše. Komaj so se dobro zavedli rasnega položaja, se je čoln že začel potapljati. Na rešitev ni bilo misliti. Vsi so bili v svojih redovnih oblekah in še dežne plašče so imeli na sebi, ker vreme ni bilo ugodno. Poprosijo tedaj voditelja, Rev. Siblingja, naj jim da sv. odvezo. Med obupno prosečimi kliči: "Jezus, reši nas, Marija prosí za nas!" se je čoln prevrnil. Začel se je boj za življenje in smrt. Vsak je zbral vse sile, da se oprime čolna in vzdrži, dokler ne pride rešitev. Toda vodi-

telj, Rev. Sibler, se je kmalu pogreznil v valove. Ostalim se je posrečilo se zopet oprijeti čolna. A ker je bil poln vode, je bilo le vprašanje trenutkov, kedaj bo šlo vse skupaj v globino. Ponovno so prosili drugega starejšega, naj jim podeli sv. odvezo. Ko je on šepetal zveličavne besede, so s čolnom zginili v globino. Sam ne ve kako, je brat Albert s čolnom znova prišel na površje in dosegel breg. Pet mladih duhovniških življenj, nobeden še ni imel 30 let, pa je našlo smrt v mokrem naročju reke.

Prazno strašilo.

Razni padarji in konjederke človeškega zaroda kaj radi strašijo, da je številni zarod telesno in duševno tim slabjši, čim več ga je. Da je ta prazna in le plašč za greh dokazuje zgodovina in razne družinske kronike. Ko bi n. pr. stari Nemci ne znali delj kot do dveh štetih, bi ne imeli Roberta Schumana, Wagnerja, Mozarta, ki so bili peti, Viljema Webra, ki je bil enajsti, Franca Schuberta in Ivana Bacha, ki sta bila dvanajsta. Lessinga, ki je bil trinajsti. To niso bili kaki bebeci, ampak duševni velikani na tem ali onem polju, na katere je nemški narod ponosen.

Metodizem v razkroju.

Ameriški metodizem je že delj časa bolj politični priganjač, kot verska ločina in je le kot tak med tukajšnjimi protestanti zastavo nosil. Ob zadnjih predsedniških volitvah se je pa tudi na tem polju precej diskreditiral, kar pričča slučaj škofa Canona, ki postaja vedno bolj umazan. Načelo: Namen posvečuje sredstva, ki je tako radi očitajo katoličanom, je bilo v politični kampanji njegovo vodilno načelo. Zdaj poročajo, da je prenehalo izhajati sto let staro metodistovsko glasilo "Independent". Začeli so sicer izdajati novo, ki so je krstili "Religion". Toda na širši, splošno ver-

ski podlagi, kar isto pomeni, kakor če se danes dve ali več bank združi. To je kaj rado znamenje, da se posamič ne čutijo več trdne in da polom ni bil več daleč.

Iz kraljestva Ghandija.

Nekronani indijski kralj Ghandi v protest evropski kulturi še vedno v sami srajci hodi po Evropi. Da bi se z isto skrbjo čuval bolj nevarnih evropskih bacilov kot je obleka. A zdi se, da je tem bolj dostopen. Eden se ga je menda že prijel. Namreč omejitev verske svobode. Ko je stopil na čelo indijskega gibanja, za osvoboditev izpod angleške nadoblasti, so tamkajšnji misijonarji sporočali, da to gibanje katolicizma ne ogroža. Vedeli so celo povedati, da je voditelju, Ghandiju, celo simpatičen. Zdaj pa čujemo, da osnutek indijske ustave sicer priznava versko svobodo, a s pridržkom, da je prehod iz ene v drugo vero protipostaven. Pritožba, da to pomeni omejitev verske svobode, je bila zavržena. Ako bo ta dostavek uzakonjen, bodo katoliški in sploh krščanski misijoni postavljeni na mrtvo točko.

Judovska dobrodelnost.

Vsak Jud je sicer volk na denar, a zna imeti odprte roke, ne samo za grabljenje, temveč tudi za deljenje. To pričča poročilo o njih dobrodelnih zbirkah. Od 31. avg. 1930, do 31. avg. 1931 so zbrali v dobrodelne namene \$56,200.870. V to lepo vsoto pa so vštetih samo prispevki v višini \$50.000 in višje. Od te vsote so zbrali \$30,335.000 za izključno judovske namene. A tudi od ostalih \$25,865.87 je šlo \$20,497.120 Judom v prid in le \$5,360.750 v splošne dobrodelne svrhe. Kakor jim je ta ogromna vsota v dobrodelne namene v čast, nje razdelitev gotovo ni bila pravična. Kajti z mirno vestjo lahko rečemo, da so te drobtine, ki so padle od njih miz, povečini sadovi žuljev

krščanskih, če že ne katoliških delavcev, in bi tedaj tudi povečini spadale krščanskim ubogim Lazarjem.

Rekordna nova maša.

Med letošnjimi holandskimi novomašniki je bil prvi, kar pomni zgodovina dežele, judovski konvertit Simeon van Tijin, zdaj benediktinec Dom Simeon. In prvi, kateremu je novomašnik podelil sv. obhajilo, je bil istotako judovski konvertit. Ostali judovski konvertiti, ki jih je več, so novomašniku svoje krvi poslali dragoceni novomašni dar, dva umetniška kandelabra. Njegovi novomašni svatje so predstavljali jako pisano družbo. Katoliško duhovščino judovskega pokoljenja je zastopal Rev. Pij Mortara, kanonik lateranske bazilike v Rimu, ki se je tačas mudil na Holandskem. Med ostalimi svati so bili konvertiti iz protestantizma, mohamedanizma in hinduizma. Vsekako izredna nova maša.

Naravo hočejo popravljati.

Da hočejo mnogi človeško dušo, o kateri pravi Tertulijan, da je po naravi krščanska, gotovo pa verna, razkristjaniti, odnosno razveriti, je splošno znano. Tudi to se pravi naravo oz. njenega Stvarnika popravljati. A doslej še ni bilo slišati, da bi se bil kdo lotil tudi poprave telesne človekove narave. Ta poprava je čakala na ruske boljševe. V Leningradu se je sestal pod vodstvom slovitega biologa, Dr. Seiho Kamakure, biološki kongres, da razpravlja, kako človeka telesno manjšega narediti. Sedanji se jim zdi prevelik. Bi radi naredili iz njega pritlikavca. Pravijo, da je prvotno bil tak, kar kažejo najstarejše pritlikavske rase, ki se še tu in tam najdejo. Ko je Kamakura razvil svojo teorijo, kako človeka, ki je v teku razvoja "zdivjal" zopet spremeniti v pritlikavca, se je vsul nanj dež protestov. Amerikanci, Angleži,

Francozi, Nemci in zastopniki drugim narodov, vsi vprek so vsak v svojem jeziku kričali, da ne odstopijo niti inče. Vsak je zagovarjal poprečno višino svoje rase. Ko je predsednik kongresa Rus Dizinoff pomiril zborovavce, je predlagal za severne narode, z Rusi, višino 4 čevlje, za latinsko raso 3 in pol čevlja, za vzhodne narode pa 3 čevlje. To naj bi bila resolucija kongresa. Et Deus deridebat eos, Bog pa se jim je smejal.

Nemški "katoliški dan".

V starem Norimbergu, domovini svetovno znanega "norimberškega trahtarja", ki ga pa žal ni več dobiti, so nemški katoličani letos praznovali svoj sedemnajsti "Katoliški dan". Od blizu in daleč je privrelo 100.000 navdušenih katoličanov skupaj. Tolikim se pač ni bilo bati kake protestantske demonstracije. Pred vojno je bilo to mesto znano kot zagrizeno protestantsko. Ko si je pisec teh vrst pred leti hotel, seveda v redovni obleki, mesto ogledati, če bo še kak "trahtar" našel za svoje učence, mu je bilo to odsvetovano. Po vojni so protestanti postali bolj ponižni, ker so izgubili svojo glavo — kajzerja. V slavnostnem sprevedu je v nedeljo med "Katoliškim dnem" korakalo 30.000 mladih, navdušenih fantov in deklet. Pevski zbor je štel 20.000 moči. Spreved so iz aeroplanov z rožami obsipali. Priznati treba, da se nemški katoličani dobro gibljejo in so nedvomno moralna hrbtnica naroda.

Žrtve tropičnega orkana.

Lepo procvitajoči jezuitski misijon v Belize, angleški Honduras je danes razvalina. Pod razvalinami pa počiva enajst ameriških jezuitov. Koliko njih gojencev,

se še ne ve. Kolegij sv. Janeza je popolnoma razdejan. Prvi orkan je posnel zgornji del kolegija in razkril ostala poslopja. Drugi, ki je še isto uro sledil, je razrušil še ostalo. Reševalna akcija, započeta takoj po divjem plesu naravnega elementa, ni imela vspeha. Le eno žrtev so po desetih urah intenzivnega dela živo izkopali. Ostali zamolkli glasovi po pomoči so drug za drugim utihnili. Poleg človeških žrtev je kajpada tudi materialna škoda ogromna. Škofijska cerkev, rezidenca, šola, vse je brez streh in razmajano. Kako majhen je človek proti takim naravnim elementom.

Papež za stradajoče.

Sv. oče je izdal novo pastirsko pismo, v katerem poziva škofo celega katoliškega sveta naj organizirajo dobrodelno akcijo za stradajoče. Posebno pri srcu so mu nedolžni otroci, katerim je svetovna brezposelnost vzela kruh, ki so ga za svoj razvoj še posebno potrebni. Z žalostjo ugotavlja, da je med drugim eden glavnih vzrokov, če danes mnogim manjka kruha, neprestano oboroževanje narodov, ki zahteva tako ogromne vsote. To je povdaril že njegov prednik, a je njegov svarilen glas ostal glas vpijočega v puščavi. Zato se Pij ne obrača več na države in narode, da bi tudi njegov glas ne razvenel v neizmerni puščavi točasnega bogopozabnega sveta. Na škofo apelira, ki ga radi poslušajo in bodo vse storili, kar morejo, da se odpomore vladajoči in moreči bedi. Seve prevelika in presplošna je, da bi mogli vsem kaj, ki z grozo gledajo v bližajočo se zimo. Tako se je papež pokazal skrbnega očeta svojih otrok, ne samo v duhovnem, ampak tudi v telesnem oziru, dasi je to v prvi vrsti dolžnost držav.

Kako rešiti delavsko vprašanje.

To je obširno povedal že papež Leon XIII. v svoji delavski encikliki in sedanja papež v njenem dopolnilu. Kratko in jedernato je povzel ves ta nauk dublinski mesečnik "The Cross", z besedami: "Pustite, naj zavladate pravica in ljubezen. Zagotovite delavcu zadostno plačo, da bo mogel živeti. Dajte mu toliko sadov njegovega v industriji nagromadene dela, da se bo mogel dvigniti do skromnega posestva in brez skrbi in svoboden gledati v bodočnost. Le to more narode obvarovati revolucije in poloma. Bo li svet hotel imeti toliko pameti in poslušati? Ako ne je boljše vizem neizbežen in z njim uničenje sedanje civilizacije." A kaj pomaga bolniku najvspešnejše zdravilo, če je odločno odklanja.

Mehikanska svoboda prepričanja.

Kulturnobojna mehiška zvezna država Vera Cruz zahteva od učiteljstva obojega spola, da mora biti učlanjeno framasonski protiklerikalni ligi. Kdor bi tega ne hotel, bo odpuščen iz državne službe. Tako je odredil guverner Tejeda. A ne samo to. Onim, ki jim globoko versko prepričanje brani to storiti in se rajši prostovoljno odpovedo državnim službam, revolucionarna liga bombardira domove. Alice Moreno, bivša voditeljica neke državne šole, ki je rajši pustila službo, kot bi se odpovedala svojemu verskemu prepričanju, je že postala žrtev tega terorja. Po srečnem naključju ne sicer osebno, pač pa njen dom, ki je bil bombardiran. Framasonski guverner hoče za vsako ceno mladi rod vzgojiti v popolnoma brezverskem, da protiverskem duhu. Pač ne misli, da si lahko vzgoji enega, ki mu bo s kroglo plačal.

GLASOVI od Marije Pomagaj

P. Hugo.

1. Doba kislih kumar.

Ne sklepajte iz tega naslova, da vas bom učil, kako se kumarce v glaže spravljajo. Tako daleč v umnem gospodarstvu in vrtnarstvu še nisem napredoval in nikoli ne bom. Mi časnikarji pod dobo kislih kumar nekaj drugega razumemo, kar je sicer s kislimi kumarami v daljnem sorodstvu, pa dokaj različno od njih konserviranja. Kadar časnikar od nikoder ne dobi nobenega dopisa in vse javno življenje nekako zadremlje, da nima kaj poročati, tedaj se naravno tako kislilo drži, kot takrat, ko kisle kumare je. Odtod ime doba kislih kumar.

Splošno pade ta doba v pasje dni. Kdo takrat misli na kake članke in dopise? Vsak le gleda, kam bi se potegnil in odtegnil žgoči vročini, kje bi našel bolj temno senco, da se zlekne in uživa svoj dolce far niente, svoje sladko brezdolje. Še tistega se mu ne zljubi brati, kar so drugi ob potu svojega obraza napisali. Zato jaz že od tedaj, ko sem se prvič zgubil med časnikarje, zagovarjam misel, da bi časnikarji v tej dobi imeli počitnice. Prvič zato, ker so jih pri svojem nervoznem delu bolj potrebni, kot marsikdo. Drugič pa zato ker bi bili na boljšem glasu kot so. Časnikarji lažejo. To pesem že vrabci po strehah pojo. A če res lažejo, gotovo najbolj lažejo v dobi kislih kumar. Napolniti morajo vsak svoj list, snovi pa ni. Take okoliščine iz raznih nemaničev delajo tatove, časnikarje pa lažnivce. Mislim, da sta to zadostna

vzroka za časnikarske počitnice.

A jaz bi radi čisto posebnega položaja predlagal, da se mi malo premaknejo, malo pa podaljšajo. Premaknejo zato, ker moja doba kislih kumar se šele v pozni jeseni začne. V pasjih dneh je bilo vedno kaj novega pri nas, zdaj ta, zdaj ona slovesnost, zdaj eden zdaj drugi romarski shod in še kaj vmes. Z novembrom pa začne postajati vedno bolj samotno in enolično okrog nas. O čem naj tedaj pišem, da bo kolikor toliko odgovarjalo glavnemu naslovu mojega kotička. Za podaljšek počitnic tja do spomladi bi pa radi tega upravičeno prosil, ker so pasji dnevi skoraj dvakrat tako dolgi, kot medvedji, to je zimski. Tako bi se nekako pravično zravnilo, če bi šele na spomlad zopet nastopil svojo službo.

Pa dvomim, če bo iz te moke kaj kruha. Ker danes vsi skupaj, ne samo časnikarji doživljamo dobo kislih kumar. Vse se kislilo drži, vse toži in jadikuje čez žalostne in revne čase. Ali naj se tudi jaz pridružim temu Jeremijevemu zboru? Po mojem mnenju je boljši eden manj, kot eden več. Vsaka pesem je samo en čas lepa, žalostna pa še en čas ne. Kaj bi se človek jezil, ko ne pomaga vse nič, je zapel naš Stritar, ki je včasih tudi rad na turbobne strune udarjal. Jeza, žalost in razne jeremijade človeka še bolj more in mršavega delajo. Nemci pravijo: "Man muss zum boesen Spiel eine gute Miene machen". Po naše bi se morda to reklo. ploskati, če so ga na odru

polomili. Naš rajni Verovšek v Ljubljani je to znal. Nekoč ga je pevski zbor v tamkajšnjem gledišču pri "Rokovnjačih", pod vodstvom Verovška v vlogi Blaža Mozola, pošteno polomil. Po besedilu, ki smo ga imeli v rokah, bi moral zaploskati in vzklikniti: "Dobro smo jo urezali!" Zaploskal je, a obenem vzkliknil: "Slabo je šla, pa smo jo le pretolkli!" Seveda je za to žel burno ploskanje. Nihče ni mislil na slabo petje. Ko je isti prejel prvo igravsko plačo, celih 5 gl. v bankovcu, ga je navezal na špago in po ulici vlek. Na vprašanje prijatelja, kaj vendar dela, se je odrezal: "Plačo vlečem!" To se pravi kisle kumare v sladke spreminjati.

To bi morali zdaj vsi znati. Poglejte vrabice, te socialiste v živalstvu, ne vem katere internacionale. Iz kljuna v želodec živijo. V času prosperitete si nič ne prihranijo. Pa bodo le pretolkli zimo, eden ali drugi morda boljše, kot kak lenuhar ob svojem žitnem kapitalu pod zemljo. Saj nas naš nebeški Oče sam pošilja k pticam v šolo. "Poglejte ptice pod nebom," pravi, "ne sejejo in ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice, in vaš nebeški Oče jih živi. Ali niste vi veliko več vredni kot one." Ta Oče še živi, še čuje nad nami. Ampak mi mu premalo zaupamo. Preveč prešerni smo postali, kot bi bilo vse le od nas odvisno. Zato je bila ta doba kislih kumar skoraj potrebna. Čim prej poglede zopet kvišku obrnemo in priznamo svojo odvisnost od njega, tim prej bo konec te dobe kislih kumar.

2. Naša bilanca.

Da ne more biti prvovrstna, si lahko mislite. Bolj kot marsikateri smo po svojem ustroju odvisni od ljudi in nanje navezani, posebno tu. Če gre njim slabo, gre tudi nam. Uprava Ave Marije, v katero je boljše čase zdaj od tu, zdaj od tam kapnil kak dolar, doživlja dobo suhih krav. Mnogi niti naročnine več ne zmorejo. Shodi so bili z ozirom na prejšnja leta slabo obiskani, kar ni čuda. Ko bi bili samo na te dohodke navezani, bi morali ali samostan zapreti, ali pa čevljarja poklicati naj vsem usta zašije.

Hvala Bogu, da imamo farmo. Radi suše se sicer ni kaj prida obnesla. Mesto krompirja smo lešniške kopali. Koruza je pa še dokaj ratała. Bomo pa polento jedli. Morda se potom nje polagoma še z Italijani sprijaznimo. Najbolj zadovoljno lahko še krave gledajo v zimo. "Silo" je polna. Da se najboljše ne razkadi, ampak vse dobro prekuha, so jo te dni, ravno pred velikimi nalivi, pokrili, kar prej ni bila. Poleg domačih izvedencev Mr. Zevnikarja in Mr. Omana se je še stari Mr. Kosmač iz Chicage spravil nad njeno kapo. Še posebna hvala mu pa gre, ker je zvonove preuredil za njih slovensko pesem potrkanja. Do zdaj v ta namen niso bili primerno urejeni. To je on sam kot specialist v klenkanju najbolj občutil. Ker so vedno redkejši med nami, ki bi to umetnost razumeli, smo mu prav hvaležni in želimo, da bi še dolgo let prihajal k Mariji Pomagaj, poveljčevat naše slavnosti s potrkanjem, brez katerega si Brezij in romarskih shodov ne moremo misliti, vsaj mi ne, ki smo se kedaj vspenjali na starokrajske Brezje in druga naša božja pota na višavah

Ker je s farmo vedno kaj dela, če hoče kaj nesti, je marsikaj drugega, kar ni tako nujno, zaostalo. Krepko smo se nekaj prostih tednov lotili romarskega hri-

ba. Poglobili in razširili smo jezerce in zgradili nad njim lurško votlino. Žal, da vsega tega nismo mogli dovršiti, ker nas je farmaklicala, da pospravimo, kar je dala in jo znova ozimimo. A če nas narava ne bo ogoljufala za "indijansko poletje", bomo še letos zopet poprijeli in skušali delo vsaj v toliko dovršiti, da spomlad ne bo našla tako razkopano, kakor je jesen pustila. Prvo česar se bomo lotili bo najbližji okvir votline. Ta mora biti na vsak način gotov, da ga po potem spomlad lahko s cvetjem okrasila. Velika ljubiteljica Male Cvetke in vseh rož, Mrs. Klara Blaes iz Jolieta, nam je obljubila svojo pomoč. Mr. Schifrer iz So. Chicage nam je že poslal nekaj oleandrov. Upamo, da jih bomo mogli čez zimo ohraniti pri življenju, četudi manjka pripravnega prostora.

3. Tretjerednikom — še enkrat.

Pred nekaj meseci sem pozval širom Amerike raztresene tretjerednike, naj se priklopijo naši tukajšnji kanonično ustanovljeni skupščini. Kakih 15 se jih je z velikim veseljem odzvalo pozivu. Tako skupščina šteje z domačimi že nad 20 članov. Ker je eden ali drugi prezrl dotični poziv, naj na tem mestu znova opozorim na to priliko. Po pobudi veličastnega tretjeredniškega kongresa v San Francisco pretečene počitnice in za 700 letnico smrti najlepše cvetke tretjega reda sv. Elizabete Turingijske, ki jo letos obhajamo, se spodobi, da tudi naš tretji red poživimo. Ako bi se iz bližnjih naselbin priglasilo primerno število tretjerednikov, četudi so že v kaki tujerodni skupščini včlanjeni, bi bil zanje lahko v Lemontu mesečni shod. Ostalim pa bom, kakor sem obljubil, od časa do časa v Ave Mariji kaj povedal, da ne zaspe, oziroma se zdramijo.

4. Ne pozabite na "Apostolat".

Na vernih duš dan bo pri nas slovesna črna sv. maša za vse raj-

ne ustanovitelje in člane "Apostolata". Tudi ostalih sto sv. maš na leto zvesto opravljamo. Gotovo so dotični, ki uživajo njih sadove veseli, da so postali člani "Apostolata" in bi vsakemu svetovali, ko bi mogli, naj isto stori. V njih imenu vas jaz opozarjam, da pravočasno poskrbite za ta čas najhujše potrebe. To je banka, o kateri se ni bati, da bi skrahirala in malenkostne vloge bogato obrestuje. Če pristopamo v razne Jednote, da poskrbimo za dostojni pogreb svojih telesnih ostankov, se tim bolj spodobi, da se pobrigamo za dušo in njeno posmrtno usodo. Zato: Ne pozabite na "Apostolat"!

5. Ali ne bi hotel postati brat?

Gotovo se tudi med nami dobe taki, ki bi radi šli v samostan. A ker jim manjka potrebnega študija in morda tudi darovitosti, ne morejo misliti, da bi kedaj novo mašo peli. Zakaj bi se ne oglasili za brate. Lep poklic je to. Odgovornosti, kakršne imajo duhovniki, zlasti v teh hudih časih, nobene, ugodnosti pa toliko. Molitev in delo, delo in molitev se v lepem dnevnem redu vršita. Komur je na tem, da bi mirno živel, kot v kaki trdnjavi, sredi modernega razburkanega življenja in enkrat lepo sklenil igro življenja, si ne more misliti lepšega poklica. Mnogi, ki se danes vračajo iz babilona sveta v ta šotor miru, celo odklanjajo duhovniško čast, ki bi jo lahko dosegli in rajši postanejo bratje. Ako bi kdo čutil v sebi ta poklic in je duševno in telesno zdrav, naj se pri nas zgleda za podrobnejše informacije. Če ga veseli farmarsko delo, ki je v svoji različnosti nekaj čisto drugega, bi dejal bolj človeškega, kot enolično in zato ubijajoče tovarniško delo, ga bomo lahko temu prideli. Ako ne, imamo še razne druge službe, ki jih bratje opravljajo. Morda sem s tem komu to tiho željo iz srca vzel. Le na plan z njo!

Zahvale, darovi in drugo.

Za sv. maše so darovali:

M. Plute \$1, O. Kopitz \$1, N. N. \$1, M. Kostelic \$1, Mrs. Bošink \$1, J. Meglen \$1.50, N. N. \$1, M. Bratina \$1.75, Anna Regan \$2, M. Bradoch \$2, Mrs. Hren \$1, I. Režek \$1.50, A. Kastelic \$12, C. Dolenshak \$2, F. Nose \$5, K. Vukovich \$3, A. Zugich \$1, A. Rom \$3, J. Kuhel \$2, J. Barbic \$1, A. Banks \$2.50, P. Skofitz \$1, C. Hladnik \$5, J. Brezic \$2, A. Stepps \$1, Mr. Zabukovec \$1, M. Gregorich \$1, A. Svirgel \$1, A. Edlinger \$1, M. Stermole \$2, I. Hočevar \$1, K. Milost \$4, J. Hočevar \$1, M. Zupec \$2, Mrs. Laurich \$5, J. Jenko \$2, Mrs. Besovscheck \$1, M. Božičovič \$2, J. Smarekar \$4, E. Machack \$3.

Člani Apostolata sv. Frančiška so postali:

M. Plute 50c, M. Bratina \$20, M. Tezak \$20, L. Magister \$10, A. Kostelic \$10, M. Kogovšek \$20, A. Svirgel \$1, M. Salokar 50c, F. Klobucar \$10, F. Mlakar 50c.

Za lučke so poslali:

M. Kaczmarek \$5, P. Kopitz \$1, J. Gosek \$1, A. Ferlic 25c, A. Banks 50c, A. Stepps \$1, M. Salokar 25c, M. Stermole 20c, J. Tomsha \$1.

Za kruh sv. Antona so poslali:

A. Ferlic \$1, M. Zore \$2, F. Klobucar \$1.

Za dijaški sklad so poslali:

W. Reimes \$1.

Dar za samostan v Lemontu:

M. Schrifrer \$5.

Za Lurško votlino:

Po \$1.00: Anna Libersher, Frances Ausec, Mary Skerjance, Frances Laurich, Mary Culik, Joseph Zalar, Martin Gorsich, Jean Tezak, Mary Golobitch, Agnes Skedel, Antonia Struna, Mary Pasdertz, Barbara Jelenich, Anna Lopartz, Frances Papesch, Annie Kolenc, Frank Am-

brose, Sr.

Po 50c: Mary Nemanich, Lena Križ, Frank Ambrose Jr., Mary Kolzman, Amalia Gergurich, Rosie Laush, Frances Gerdesich, Joseph Menart, Anna Berchar, Helen Flink, Margaret Kuzma, Anna Kolar, Anna Rogel, Amalia Ursich, Jack Chinderle, Louise Nasenbeny.

Po 25c: Mary Lekan, Joe Videtich, Joe Muren, Frank Stiglich, Katie Videc, Frances Babich, John Ogulin, Antonia Rolih, Anna Fink, Julia Nemgar, Jennie Muhich, Katarine Nemčevich, Anton Lilek, Theresa Ramšek, Amalia Ursich, Frances Slapnichar, Frank Videc, Mary Stukel, Mary Tomašek, Jennie aBmbich, Frank Ferlep, Louise Duša, Mary Ferlep, Mary Brniskelle, Tony Sraj.

Mary Fabjan 75c, Tony Libersher 65c, Mary Setina 40c, Katarina Lukamich 15c, Mary Sinkovec 10c, Mary Majhen 10c, Neimenovan 10c, Martin Lagar 5c, Mrs. Ovca \$5, J. Meglen \$1.80, D. Madic \$5, N. N. \$2, M. Hegler 50c, A. Horen \$1, F. Mlakar 50c.

Z grička Asizij.

H koncu avgusta je prišla v Ameriko naša vrhovna prednica častita mati Angelina, da vidi naše potrebe—naše delovanje v tuji. Vse ji kličemo: "dobro došla in želimo, da bi nam ne omogla v visoki starosti.

Težko ji je ko pregleduje naše mnogo premajhne prostore in smilijo se ji posebno postulantinje, ker še nimajo primernih prostorov. Färma je sicer prostorna in lahko je bilo v poletnem času, ko nam niso stene mejile prostorov a drugače bo po zimi— a šlo bo, le ne obupati.

Tu na farmi imamo tri izvrstne zidarje. To vidimo sedaj, ko se njih delo bliža h koncu — delo Lurške votline. Mnogo naših rojakov je videlo njih delo. Nekateri zmajajo z glavami, češ, da pa ženske zmorejo takega, da kaj je pa je, tud i ženske niso kar tako. Okolica Lurške votline je dobila popolnoma drugo lice. Že po naravi je imela dolinica nekaj privlačnega a sedaj, ko se je že precej uredilo, pa je res lepo. Len poteček, ki se je popred izgubljal med travo in blatom, sedaj brzo šumlja po obzidani strugi. Rad ali nerad je moral pustiti prejšnjo strugo in nastopiti pot, ki so mu jo začrtale sestre. Približati se je moral votlini in tako se voda lesketa med Lurško Gospo in Bernardko.

Dva mostička vodita čez potok, eden vodi k votlini, drugi k izvirku studenčine. V dolinici imamo pa tudi ribnik, — sedaj še brez rib; raki ščipaki pa so se že malo udomačili, tudi žabe se najdejo. Mr. Flander iz Jolietta nam je obljubil poskrbeti ribe, da bo tudi v vodi živahno. Naj bo tukaj izrečena posebna hvala našim vrlim Jolietčanom, kakor Mr. Flandru, Mr. Dragovanu, Mr. Rusu in še nekaterim, ki so nam okolico votline tako lepo ogradili in napravili jez ribniku. Naj jim Lurška Marija vse poplača.

Za to jesen bo delo končano a na pomlad, pa se začne vrtnarstvo. Naši zidarji se razumejo tudi z vrtnarstvom, to se bo videlo na pomlad. Marija zasluži, da se bivališče uredi kolikor bo mogoče lepo. Raznih nasadov bo treba, kakor drevesc, grmičkov seveda tudi cvetlic. Prepričane smo, da bi nam naši rojaki z veseljem pomagali, ako bi bili boljši časi a vseeno upamo, da kaj dobimo mogoče imajo na domačem vrtu kaj odveč grmičkov ali cvetlic kakor šmarnice, lilije ali kaj podobnega. Naj nam Lurška Marija izprosi spet boljših časov. Blagoslovitev Lurške votline bo še le h koncu maja, toraj v najlepšem času, — takrat o takrat bo griček Asizij rajal v veselju in se veselil svoje

lepote.

Za kip Lurške Marije so darovali: Mrs. Ovca \$5, Mrs. Kršmanec \$5, Mrs. Joe Omerzel \$5, Mrs. Lipoglavšek \$2, Mrs. Grahovac \$2, Unit Auxiliary—družina Žedin \$5, družina Šircelj \$5, družina Dragovan \$5, Dr. Craig \$5, Mr. Bush \$5, družina Lipoglavšek \$5, Frank in Tony Bambič \$5.

Za samostan so darovali: Joe Vedetich \$1, Mary Fance \$1, Štefanija Žerdin \$2, Malka Fisher \$1, John Pleše \$1, Mrs. Grandlič \$5, John Rus \$1, Neimenovani \$13, Neimenovani \$6, Mr. Trinko \$5, Mrs. Urh \$23, John Slobodnik \$1, Anton Sedac \$1, Mr. Omerzel nabral: Mr. Hecimovič \$5, Mr. Dragovan \$5, Mr. Markelj \$2, Mrs. Ovca \$5, Mr. Dolinšek \$2, Mr. Flander \$5, Mr. Žerdin \$2.

Posamezni darovali. N. N. 50c, N. N. 50c, Anton Hočevar \$2, Anton Sinkovič \$10, M. Zelko \$1, Joe Hočevar \$1, Amalija Galle 50c, družina Turšich \$10, Francis Mihelič \$1, Mr. Glavach \$1, Mr. Marovič \$1, Ciril Fisher 25c, Mrs. Prah \$1, Mr. Traven \$1, Mrs. Zelko \$5, Mrs. Pantaziš \$5, Joe Markelj \$2, Mrs. Zelko \$1, Mrs. Slapnik \$10, Mrs. Krumski \$2.50, Ana Pevnik 45c, Frances Vreček \$1, Antonija Schmith \$2, Ana Novak \$5, Martin Martič \$1, Frances Štimac \$1, Wenarski 50c, George Glad \$1, Mr. Anzelc \$1, Mr. Sefner \$1, Ana Brosnik \$1, Frances Slapnik \$1, Joe Stragisher \$1, Joe Novak 25c, Mr. Leo Flander \$10, Mrs. Flander \$2, Mrs. Ozbalt \$1, Mrs. Ovca \$25, Sloboda 20c, Wrbek 10c, M. Kršmanec \$3, Mary Videtič \$1, Mrs. Mary Šircelj \$1, Mrs. Golubič \$1, Neimenovan \$10, Mrs. Markelj \$1, Mr. Adamič, Joliet \$1, Mr. John Fraus \$1, Vrjček Franc 50c, Mr. Max Omerzel \$5, Neimenovana, New York \$5, Miss Gostič \$3, Mina Ovca \$2, Mrs. Perko \$10, Miss Francis Zahonks \$1, Mr. John Kness \$5, Mrs. Kness \$5, Anna Halas \$1, Joe Brulla \$1, B. Dragovan \$2, Mrs. Cvelber \$5, Veronika Pintar \$1, M. Markovich \$2, Lojza Stragisher \$1, Josipina Vesel 20c, Neimenovani 70c, Adamič \$1, Dolinšek \$2, Anton Kolec \$1, Margaret Smrekar \$1, Miss Lampe, Minn. \$100.00, Neimenovan, Bethlehem \$10, Mr. Anton Bambič \$4, Mrs. Kure \$1, družina Golubič \$10, Mrs. Zelko \$2, Martin Dragovan \$1, Val. Kalan \$1, Mrs. Udovich \$1, Joe Glad \$1, Teresa Dolinka \$1, George Glad \$1, Šircelj \$1, Grandpa \$1, Mr. Lesar \$1, Katarina Marovič \$1, Mrs. Kekič \$1, Iva Hecimovič \$1, Nick Hecimovič \$1, Mrs. Dragovan \$2, Joe Dragovan \$2, Ana Galvator 50c, Frances Zakošek \$1, Neimenovan \$1, Paulina Jurkovič \$1, Mrs. Slapnik \$12, Mrs. Grčar \$5.

Kaj je novega pri 'Amerikanskem Slovencu'?

— TO LE — ČITAJTE!

KNJIGARNA 'AMERIKANSKI SLOVENEK'

je prejela te dni krasno knjigo

'Gorenjska'

v kateri so opisani vsi kraji, mesta trgi in vasi prelepe divne Gorenjske. Nad 250 krasnih slik prikazuje domalega vsa gorenjska mesta, trge in vasi, krasna pestra gorenjska polja, mesta, trge, vasi, planine in gore. Vsak Gorenjec in sploh vsak Slovenec, bi to knjigo moral imeti v svoji hiši. Zlasti za Gorenjce in njihove tu rojene otroke bo ta knjiga nekaj posebnega, ker jih bo seznanjala z zgodovino njihovih krajev. Pišite po njo takoj, dokler zaloga ne poide.

Stane s poštnino \$2.00

Naroča se od

KNJIGARNA 'AMERIKANSKI SLOVENEK'

1849 WEST 22nd STREET,

CHICAGO, ILL.

In kaj je še novega pri 'Amerikanskem Slovencu'?

— Med drugim še to le:

— Te dni se konča drugo nadaljevanje zanimive Tarzanove povesti: "TARZANOV POVRATEK". Prve dni v novembru pa začne tretje nadaljevanje te povesti, ki se imenuje:

"Tarzan in njegove zveri"

Ta del povesti bo izhajal skoro 4 mesece in na to pridejo še nadaljna nadaljevanja o Tarzanu in njegovem življenju.

Naročite se na list "Amerikanski Slovenec", da boste čitali to zanimivo povest. Opozorite na to povest pa tudi svoje prijatelje in znance, da se tudi oni naroče na list, da bodo deležni te zanimive povesti.

List stane za Združene države \$5.00 letno, za pol leta \$2.50; za Chicago, Canado in inozemstvo letno \$6.00, za pol leta \$3.00.

'AMERIKANSKI SLOVENEK'

1849 WEST 22nd STREET,

CHICAGO, ILLINOIS.